

รายงานการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข่าวิทยาคม โดยใช้กิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ

ปีการศึกษา 2560

โดย

นางลัดดา ผาพันธ์

โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข่าวิทยาคม

ตำบลนาข่า อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

คำนำ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่หน้าข่าวิทยาคม โดยใช้กิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ ได้จัดทำขึ้นเพื่อประเมินการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การวิจัยชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทางการเรียนและการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะครู นักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่หน้าข่าวิทยาคม ตลอดจนคณะกรรมการสถานศึกษา พระอาจารย์ประจำโรงเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ให้คำชี้แนะ คำแนะนำ และให้การตรวจสอบด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ ที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่นักเรียนและคณะครูทุกท่านที่ได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการทำวิจัย

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
- ที่มาและความสำคัญ	1
- วัตถุประสงค์	4
- ขอบเขตการวิจัย	4
- นิยามศัพท์เฉพาะ	4
- กรอบแนวคิดการวิจัย	5
- สมมติฐานการวิจัย	5
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
- ทฤษฎีการเรียนรู้	6
- การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ	8
- ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	12
- คุณลักษณะอันพึงประสงค์	15
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
- การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	17
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	17
- การเก็บรวบรวมข้อมูล	17
- การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล	22
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	
- ผลการวิเคราะห์แบบสรุปผลการประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์	25
- ผลการวิเคราะห์การประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	31
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
- สรุปผลการวิจัย	40
- อภิปรายผล	40
- ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย	41
- การนำผลการวิจัยไปใช้	41
บรรณานุกรม	42

วิจัยเรื่อง : การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6
โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข่าวิทยาคม โดยใช้กิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธ.

ปีการศึกษา : 2560

ผู้วิจัย :

1. นางลัดดา ผาพันธ์	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
วุฒิการศึกษา	ศน.ม. การบริหารการศึกษา
เบอร์โทรศัพท์ 086 580 6423	E-mail pam0301@hotmail.co.th
2. นางสุกัญญา อุดมโภชน	ตำแหน่ง ครูชำนาญการ
วุฒิการศึกษา	กศ.ม. หลักสูตรการสอนภาษาไทย
เบอร์โทรศัพท์ 086 555 60 50	E-mail noklekphum@yahoo.co.th
3. นางสาวขวัญชนก อีระสาร	ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย
วุฒิการศึกษา	ศษ.บ วิทยาศาสตร์ศึกษา
เบอร์โทรศัพท์ 082 116 5119	E-mail amiiz.physics.kku@hotmail.co.th

สถานที่ติดต่อ :

โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข่าวิทยาคม ตำบลนาข่า อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น
เบอร์โทรศัพท์ 095 670 6574 E-mail Lynakhawit@gmail.com

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโดยใช้กิจกรรม
เยาวชนคนตีวิถีพุทธ และเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธ

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข่าวิทยาคม ตำบลนาข่า
อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2560 จำนวน 6 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 91 คน
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข่าวิทยาคม ตำบลนาข่า
อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2560 จำนวน 6 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 91 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธ ภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2560
2. แบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนตี
วิถีพุทธ
3. แบบสรุปผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธ

ผลการศึกษาพบว่า

ผลที่เกิดกับผู้เรียน หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 พบว่า นักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่ฯ วิทยาลัยอาชีวศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 91 คน มีจำนวนนักเรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น มีความมุ่งมั่นและความพากเพียรในการทำงานเพิ่มมากขึ้น มีเป้าหมายในการทำงาน มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อหน้าที่ และต่อสังคมมากขึ้น สามารถทำงานกลุ่มได้อย่างมีความสุข รู้จักแบ่งปันเป็นทั้งผู้ให้ และผู้รับที่มีคุณภาพ มีทักษะของการเป็นผู้นำและผู้ตามอย่างสร้างสรรค์ มีความยืดหยุ่นในการทำงานและอยู่ร่วมกัน รู้จักให้อภัย ในความผิดพลาดของตนเองและผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้นต่อสิ่งต่าง ๆ รู้จักฟัง รู้จักพูดคุย รู้จักสังเกต และวางแผน มีมารยาทในการเข้าหาเพื่อน ครู และบุคคลต่าง ๆ ด้วยท่าทางที่สังคมยอมรับ ซึ่งทักษะทางสังคมเหล่านี้เริ่มก่อตัวจากจุดเล็ก ๆ และได้พัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ จากการฝึกประสบการณ์ ซึ่งสะท้อนผลได้ว่าการจัดกิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธ สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนได้ และส่งผลให้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่ากิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธนอกจากจะสามารถพัฒนาทักษะทางปัญญา ด้านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แล้วยังสามารถใช้กิจกรรมดังกล่าวพัฒนาทักษะทางสังคมของผู้เรียนได้อีกด้วย

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ได้วางกรอบ เป้าหมาย และทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศในการพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพ สามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยการขับเคลื่อนตามวิสัยทัศน์ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21” นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวในที่ประชุมเชิงวิชาการของคุรุสภาประจำปี 2559 “ในการเตรียมการศึกษาจะต้องมีการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน จัดหลักสูตรให้ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม พร้อมทั้งยังต้องปรับปรุงตำราเรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนระบบการประเมินเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร โดยเฉพาะการคิดเป็น วิเคราะห์เป็น ตามทักษะในศตวรรษที่ 21 ปรับการอบรมครูให้ตรงตามความต้องการในการนำความรู้ไปใช้ ตลอดจนการให้วิทยฐานะแก่ครูที่สอนดีหรือครูที่สนใจเด็ก เพื่อยกย่องชมเชย”

การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญของการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการแก้ปัญหา และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข การจัดการศึกษาในปัจจุบันมีจุดเน้น คือ การฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น การพัฒนาการศึกษาในฐานะนักพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตจากสถานศึกษาสู่พลเมืองที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องผสมผสานยุทธวิธีต่างๆ ในการสร้าง พัฒนา ส่งเสริม และปลูกฝังคุณลักษณะแห่งความเป็นพลเมืองที่ดี มีความรู้ความสามารถ เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนสามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สถานศึกษาสามารถสร้างผลผลิต คือ ผู้เรียนที่เป็นไปตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีผู้นำคือ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ของสถานศึกษาร่วมมือกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ แผนการบริหารสถานศึกษา และการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกฝ่าย มีการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีการจัดการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและเน้นทักษะการคิด และทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการอ่าน การเขียน การคำนวณ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการคิดแก้ปัญหา ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และ นวัตกรรม ทักษะการร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ เป็นต้น อีกทั้งยังให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีเมตตา กรุณา มีวินัย ให้ความสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศและโลก สถานศึกษาจะต้องเน้นการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมบนพื้นฐานความเป็น

ไทยควบคู่ไปกับความเป็นสากล การพัฒนาผู้เรียนดังกล่าวนั้นจะเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนจะส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในประชาคมโลกอย่างสันติสุข

การเรียนรู้ในกระแสโลกาภิวัตน์ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นสังคมฐานความรู้ที่ขับเคลื่อนด้วยพลังความคิดสร้างสรรค์และแข่งขันกันด้วยศักยภาพ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการสื่อสารนั้นมีการเปลี่ยนแปลงที่ก้าวกระโดดซึ่งผู้เรียนนั้นจะต้องมีทักษะที่จำเป็นหลายด้านหรือทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบไปด้วย การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา การเรียนแบบร่วมมือ การคิดสร้างสรรค์ การเป็นผู้นำ การนำไปประยุกต์ใช้ การติดต่อสื่อสาร (George Manthey 2008: 1) ซึ่งการคิดเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาตัวบุคคล เพราะการคิดเป็นกระบวนการทำงานของสมองที่ใช้ประสบการณ์มาสัมพันธ์กับสิ่งเร้าและสภาพแวดล้อม (ชนาธิป พรกุล, 2554: 5) ซึ่งจุดมุ่งหมายของการคิดนั้นมีหลายลักษณะ เช่น การคิดเพื่อแก้ปัญหา การคิดเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ การคิดเพื่อเข้าใจสถานการณ์ต่างๆ (ทศนา แซมณี, 2554: 189) การคิดขั้นสูงจะก่อให้เกิดศักยภาพที่เป็นประโยชน์ของบุคคลและสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ โดยเฉพาะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นการคิดขั้นสูงรูปแบบหนึ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน

ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดนั้น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการคิดที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาข้อสรุปที่สมเหตุสมผลโดยพิจารณาไตร่ตรอง วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าและตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลหรือสภาพการณ์ที่ปรากฏโดยอาศัยความรู้ ความคิดและประสบการณ์ของตนเองประกอบความคิดนั้น ซึ่งนอร์ริส (Norris 1985: 40-45) กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นสาระสำคัญของจุดมุ่งหมายทางการศึกษาและเงื่อนไขจำเป็นสำหรับการจัดการศึกษาและเป็นสิทธิอันชอบธรรมของผู้เรียนที่จะได้รับการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เนื่องจากการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นสิ่งที่มีความหมายในตนเอง และเป็นเครื่องหมายของบุคคลที่ได้รับการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของสกินเนอร์ (Skinner 1976) ที่กล่าวว่า การพัฒนาความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นนโยบายหลักทางการศึกษาและโรงเรียนทั้งหลายไม่ว่าจะมีปรัชญาการศึกษาในแนวใด จำเป็นต้องเน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นพื้นฐานที่สำคัญของวัตถุประสงค์การศึกษา ซึ่งสรุปได้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง กระบวนการคิดที่ใช้เหตุผล โดยมีการศึกษาข้อเท็จจริง หลักฐาน และข้อมูลต่างๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจ แล้วนำมาพิจารณาวิเคราะห์อย่างสมเหตุสมผล ก่อนตัดสินใจว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ กล่าวได้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการทางปัญญาอย่างเป็น โดยมีการคิดพิจารณาใคร่ครวญ ไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล มีจุดมุ่งหมายเพื่อการตัดสินใจ ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลหลักฐานต่างๆมาประกอบการตัดสินใจ ผู้ที่มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ จะเป็นผู้ที่ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล ไม่ติดความคิดของตนเองก่อนตัดสินใจในเรื่องใดก็จะต้องมีข้อมูลหลักฐานเพียงพอและสามารถเปลี่ยนความคิดของตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้ ถ้าผู้นั้นมีเหตุผลที่เหมาะสมและถูกต้อง

วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นมีหลายวิธี เช่น การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ (2543: 54-55) กล่าวว่า การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือการพยายามในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดคือ การเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข โดยการดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการ ดังนั้นครูผู้สอนควรมีเทคนิค วิธีการ เทคโนโลยีต่างๆ ที่จะนำมาใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิด มากกว่าการสอนที่เน้นการท่องจำ

โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำตำบล เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1-6 มีนักเรียนทั้งหมด 91 คน มีครู รวมผู้บริหาร จำนวน 14 คน ตั้งอยู่ที่ บ้านเหล่าใหญ่ ตำบลนาข้าว อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น บริบททั่วไป เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้ปกครองทั้งหมดมีอาชีพรับจ้างและเกษตรกรกรรม มีรายได้ไม่แน่นอน นักเรียนบางส่วนมีปัญหาด้านการอ่าน การเขียน บางส่วนมีพฤติกรรมสุ่มเสี่ยงด้าน ยาเสพติด ชู้สาว และอื่นๆ นักเรียนบางคนอยู่ตัวคนเดียวหรืออยู่กับญาติ พ่อแม่ไปทำงานต่างถิ่นหรือแยกทางกัน ทำให้ขาดทิศทาง เป้าหมายในการเรียน การดำรงชีวิต ทำให้ไม่ได้รับการปลูกฝังทักษะชีวิต ทักษะทางสังคมที่ดี อีกทั้งยังขาดทักษะการคิดที่จำเป็นเพื่อใช้ในกระบวนการตัดสินใจ ผู้บริหาร คณะครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงปัญหานี้ จึงได้จัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เป็นคนดี มีคุณภาพของสังคม โดยการเริ่มต้นที่ตัวเราเอง ด้วยการน้อมนำหลักธรรมทางพุทธศาสนา ค่านิยมหลัก 12 ประการ ของคนไทย มาเป็นเครื่องกำกับหรือแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งสิ่งที่จะทำให้คนเป็นคนเต็มคน คือศีล อันศีลนั้นทำให้คนมีคุณค่า โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม จึงมุ่งพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนมีศีลคือ ศีล 5 โดยมีความเชื่อมั่นว่า ถ้าหากเยาวชนมีศีลหรือสามารถรักษาศีลได้ย่อมไม่เบียดเบียนหรือไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น ส่งผลให้สังคมสงบสุข โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม จึงจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ นักเรียนระดับชั้น ม.1-6 ทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม ในคาบที่ 6-7 ของทุกวันศุกร์ ทุกสัปดาห์ โดยเน้นกระบวนการสอนเป็นทีม ครูร่วมกันออกแบบการจัดกิจกรรม เพื่อให้ได้แผนการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย คือ กิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการนำหลักค่านิยมของคนไทย 12 ประการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสพฐ. 8 ประการ และกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม มาเชื่อมโยงกันเป็นหลักในการจัดดำเนินกิจกรรม ซึ่งในแต่ละกิจกรรมจัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ผ่านการพัฒนา “การกิน อยู่ ดู ฟัง เป็น” มีปัญญารู้เข้าใจคุณค่าแท้โดยใช้กระบวนการทางวัฒนธรรมแสวงหาปัญญา มีวัฒนธรรมเมตตาเป็นฐานการดำเนินชีวิต และมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถไตร่ตรองเหตุผล โดยมีผู้บริหารและคณะครู พระสอนศีลธรรมเป็นกัลยาณมิตร ดำเนินการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีวิธีการทำงาน วิถีชีวิต วิธีการเรียนรู้ วิถีวัฒนธรรมต่างๆ ตามหลักไตรสิกขาทั้ง 3 ด้าน

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธ
- 2.2 เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธ

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่หน้าท่าวิทยาคม ตำบลนาท่า อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จำนวน 91 คน

3.2 ตัวแปร

ตัวแปรต้น : การจัดกิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ตัวแปรตาม : ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ , คุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.3. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย : ปีการศึกษา 2560

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 กิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธ

กิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการนำหลักค่านิยมของคนไทย 12 ประการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสพฐ. 8 ประการ และกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม มาเชื่อมโยงกัน เป็นหลักในการจัดดำเนินกิจกรรม ซึ่งในแต่ละกิจกรรมจัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ผ่านการพัฒนา “การกิน อยู่ ดู ฟัง เป็น” มีปัญญารู้เข้าใจคุณค่าแท้โดยใช้กระบวนการทางวัฒนธรรมแสวงหาปัญญา มีวัฒนธรรมเมตตาเป็นฐานการดำเนินชีวิต และมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถไตร่ตรองเหตุผล โดยมีผู้บริหารและคณะครู พระสอนศีลธรรมเป็นกัลยาณมิตร ดำเนินการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีวิถีการทำงาน วิถีชีวิต วิถีการเรียนรู้ วิถีวัฒนธรรมต่างๆ ตามหลักไตรสิกขาทั้ง 3 ด้าน

4.2 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ความสามารถในการวิเคราะห์ไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล นำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้อง ซึ่งการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นการคิดที่สำคัญในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน เพราะเป็นการคิดเพื่อตัดสินใจและแก้ไขปัญหาโดยใช้เหตุผล ซึ่งได้แบ่งขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ระบุประเด็นปัญหา นักเรียนสามารถระบุประเด็นปัญหาในสถานการณ์ต่างๆได้ เพื่อที่จะนำมาพิจารณาหาคำตอบเพื่อแก้ไขปัญหาของสถานการณ์นั้น

2. การตั้งสมมติฐาน เป็นความสามารถในการเลือกสมมติฐานที่สามารถไปได้มากที่สุดมาพิจารณาเป็นอันดับแรก การกำหนดสมมติฐานจากความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างสมมติฐานกับ

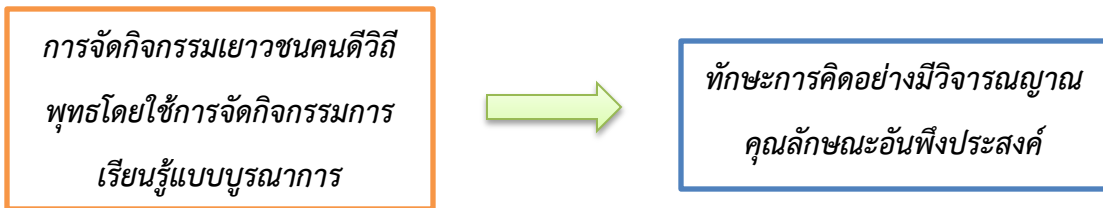
3. ข้อมูลการพิจารณาข้อมูล เป็นความสามารถในการพิจารณาปรากฏการณ์ต่างๆ ด้วยความเป็นปรนัยเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาข้อโต้แย้ง หรือข้อมูลที่คลุมเครือ แสวงหาข้อมูลที่ต้องการและชัดเจน

4. การลงข้อสรุป เป็นความสามารถในการคิดพิจารณาข้อความคลุมเครือของข้อมูล โดยจำแนกข้อมูลที่มีเหตุผลหนักแน่น และน่าเชื่อถือว่ามี ความเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจสรุป ถ้าการสรุปไม่มีเหตุผลเพียงพอจะต้องมีการหาเหตุผลเพิ่มเติมมาพิจารณาตัดสินใจสรุปใหม่ แล้วจึงนำข้อสรุปและหลักการไปประยุกต์ใช้

4.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ 8 ประการ คือ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์สุจริต 3. มีวินัย 4. ใฝ่เรียนรู้ 5. อยู่อย่างพอเพียง 6. มุ่งมั่นในการทำงาน 7. รักความเป็นไทย 8. มีจิตสาธารณะ เพื่อปลูกฝังและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณลักษณะที่ดีสำหรับการดำรงชีวิตในสังคม

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

6. สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 4.1 เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- 4.2 เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- 4.3 เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้
2. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
3. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ทฤษฎีการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism)

Brophy (1992 อ้างถึงใน กิ่งฟ้า สินธุวงษ์, 2535) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ตามแนวคิดและหลักการของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ประกอบด้วย

1. ผู้เรียนต้องสร้างสรรค์ความรู้ด้วยความเข้าใจของตนเอง
2. การเรียนรู้เรื่องใหม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความรู้เดิมของผู้เรียน
3. การเรียนต้องอาศัยประสบการณ์ทางสังคมของผู้เรียน
4. การเรียนรู้ที่มีความหมายจะเกิดขึ้นได้ด้วยการให้ผู้เรียนสัมผัสกับกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงที่มีในชีวิตจริง และการนำไปใช้ได้ที่เรียกว่ากิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง เน้นเรื่องที่เป็นจริงใกล้ตัว บริบทที่สนับสนุนและเกื้อกูลช่วยให้เกิดการเรียนรู้

ดังนั้นการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้เมื่อได้เผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาของตนเอง จะทำให้นักเรียนเกิดมโนมิตีด้วยตนเองและเกิดความเข้าใจลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เชื่อว่า การเรียนรู้ไม่ใช่การเติมสมองที่ว่างเปล่าของนักเรียนให้เต็ม หรือไม่ใช่การได้มาซึ่งความคิดใหม่ ๆ ของนักเรียน แต่เป็นการพัฒนาหรือเปลี่ยนความคิดที่มีอยู่แล้วของนักเรียน การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงมโนมิตี เป็นการสร้างและยอมรับความคิดใหม่ ๆ หรือเป็นการจัดโครงสร้างของความคิดเดิมที่มีอยู่แล้วใหม่ (Copp, 1992 อ้างถึงใน วรรณทิพา รอดแรงคำ, 2540)

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เชื่อว่า ครูผู้สอนไม่สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาของผู้เรียนได้ แต่สามารถช่วยให้ผู้เรียนปรับขยายโครงสร้างทางปัญญา โดยการจัดสภาพการณ์ที่ทำให้เกิดภาวะเสียสมดุล หรือก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญารุนแรงซึ่งก็คือสภาวะที่โครงสร้างทางปัญญาเดิมใช้ไม่ได้ ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องประสบการณ์มากขึ้นหรือเกิดโครงสร้างทางปัญญาใหม่นั้นเอง (วัฒนาพร ระวังบุทก์, 2541)

เงื่อนไขการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ เกิดขึ้นได้ดังนี้ (วัฒนาพร ระบุว่าทุกข์, 2541)

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการปฏิบัติ (Active process) ที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล
2. ความรู้ต่าง ๆ จะถูกสร้างขึ้นด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับมาใหม่ร่วมกับข้อมูลหรือความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งประสบการณ์เดิม มาสร้างความหมายในการเรียนรู้ของตัวเอง
3. ความรู้และความเชื่อที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลจะขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมและขนบธรรมเนียมประเพณีและประสบการณ์ของผู้เรียนจะถูกนำมาเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและจะมีผลโดยตรงต่อการสร้างความรู้ใหม่ แนวคิดใหม่ หรือการเรียนรู้นั่นเอง

นอกจากนี้ Bednar et al. (1995 อ้างถึงใน สุมาลี ชัยเจริญ และคณะ, 2549) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับเงื่อนไขการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ อาจเกิดขึ้นได้ดังต่อไปนี้

1. การสร้างการเรียนรู้ (Learning constructed) ความรู้ต่าง ๆ จะถูกสร้างขึ้นด้วยตัวของผู้เรียนเองจากประสบการณ์ โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับมาใหม่ร่วมกับข้อมูลหรือความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งประสบการณ์เดิม มาสร้างความหมายในการเรียนรู้ของตนเอง
2. การเรียนรู้เป็นผลที่เกิดจากการแปลความหมายตามประสบการณ์ของแต่ละคน
3. การเรียนรู้เกิดจากการลงมือทำ (Active Learning) การที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำจะช่วยให้ผู้เรียนได้สร้างความหมาย ในสิ่งที่ตนเรียนรู้ ที่พัฒนาโดยอาศัยพื้นฐานจากประสบการณ์ตนเอง
4. การเรียนรู้ที่เกิดจากการร่วมมือ (Collaborative Learning) ความหมายในการเรียนรู้เป็นการต่อรองจากแนวความคิดที่หลากหลาย การพัฒนาแนวคิดของตนเองได้มาจากแนวคิดที่ร่วมแบ่งปันแนวคิดที่หลากหลายในกลุ่มและในขณะเดียวกันก็ปรับเปลี่ยนการสร้างสิ่งที่ที่แทนความรู้ในสมอง (Knowledge representation) ที่ตอบสนองต่อแนวคิดที่หลากหลายนั้น หรืออาจกล่าวได้ว่า ในขณะที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยการอภิปราย เสนอความคิดที่หลากหลายของแต่ละคน ผู้เรียนจะมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างความรู้ของตนด้วย และสร้างความหมายของตนเองขึ้นมาใหม่
5. การเรียนรู้ที่เหมาะสม (Situating Learning) การเรียนรู้ควรเกิดขึ้นในสภาพจริง หรือต้องเหมาะสมหรือสะท้อนบริบทสภาพจริง จะนำไปสู่การเชื่อมโยงความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญานิยม (Cognitive Theory)

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2537 : 149 – 159) ได้กล่าวถึงนักจิตวิทยากลุ่ม เกสตัลท์ (Gestalt Psychologist : 1920-1930) ได้แก่ จอง พีอาเจต์ Jean Piaget) โจโรม เอสบรูเนอร์ (Jerome S. Bruner) และ เดวิด พี. อัสซูเบล (David P. Ausuber) ซึ่งให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าต้องเกิดจากตัวผู้เรียนเอง กล่าวคือ จะเน้นความสัมพันธ์ของส่วนย่อย โดยเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงของส่วนย่อยส่วนใดส่วนหนึ่งจะมีผลต่อส่วนรวม และจากการทำการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ได้ข้อสรุปว่า การรับรู้ของคนส่วนมากจะเป็นอัตวิสัย (Subjective) ซึ่งเน้น

ความสำคัญของผู้เรียนว่าจะต้องเป็นผู้ลงมือกระทำหรือเป็นผู้ที่ริเริ่มและกระตือรือร้น เรียนรู้ด้วยการหยั่งรู้ (Insight) ซึ่งเป็นการอธิบายถึงกระบวนการรู้คิด (Cognitive Process) ที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ ผู้เรียนได้มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งเร้าที่เป็นสิ่งแวดล้อมของปัญหาที่ตนกำลังเผชิญอยู่ นักจิตวิทยากลุ่มนี้จะเน้นการศึกษาเกี่ยวกับการรู้คิดและความสำคัญของผู้เรียน โดยถือว่าการเรียนรู้เป็นผลของการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

พือาเจต์ เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการที่ผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่ม เป็นผู้กระทำที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งเร้าหรือสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ลงมือกระทำให้เกิดขึ้น (Active) ซึ่งสอดคล้องกับดิวอี้ (Dewey) ที่กล่าวว่า "Learning by Doing" ซึ่ง พือาเจต์กล่าวว่า เมื่อเกิดการเรียนรู้ขึ้นจะมีการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างสติปัญญา (Cognitive Structure) ของผู้เรียน ซึ่งการนำทฤษฎีของพือาเจต์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะเน้นหลักการต่างๆ ดังนี้

1. กระบวนการความคิดของเด็กแตกต่างจากผู้ใหญ่ ผู้เรียนแต่ละวัยจะมีลักษณะการคิดที่ต่างกัน ผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจผู้เรียนแต่ละวัยว่ามีการรู้คิดอย่างไร
2. เน้นความสำคัญของผู้เรียน ผู้เรียนจะสามารถควบคุมกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเองได้ (Self – Regulation) และเป็นผู้ที่จะริเริ่มลงมือกระทำ ผู้สอนมีหน้าที่อบรมและจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยการค้นพบ ให้โอกาสผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม
3. ในการสอนควรเริ่มจากประสบการณ์ที่ผู้เรียนคุ้นเคยหรือเริ่มจากประสบการณ์ที่ใกล้ตัวไปหาประสบการณ์ที่ไกลตัว เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจ

บรูเนอร์ เชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ประมวลข้อมูลข่าวสารจากการที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การรับรู้ของมนุษย์เป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้เรียนที่มีต่อสิ่งนั้นๆ การเรียนรู้จะเกิดจากการค้นพบ เนื่องจากผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็น บรูเนอร์ กล่าวไว้ว่า วิธีการที่ ผู้เรียนใช้เป็นเครื่องมือในการค้นพบความรู้มี 3 ชั้น คือ วิธีการที่ไร้รูปธรรม (Enactive Mode) วิธีการที่ใช้ถึงสัญลักษณ์ (Iconic Mode) และวิธีการที่ใช้สัญลักษณ์ (Symbolic Mode) และเชื่อว่าถ้าผู้สอนเข้าใจพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของผู้เรียนและจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ตามขั้นพัฒนาการของตน

2. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่างๆ มีกระบวนการและวิธีที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกายและสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ควรใช้รูปแบบและวิธีการที่หลากหลายเน้นการเรียนการสอนตามสภาพจริง การปฏิบัติจริง การเรียนรู้จากธรรมชาติและการเชื่อมโยงเนื้อหารายวิชาและหลักสูตรที่ผสมผสานเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้อย่างบูรณาการและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ(Integrated Management) หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามความสนใจ ความสามารถ โดยเชื่อมโยงเนื้อหาสาระของศาสตร์ต่างๆที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สามารถนำความรู้ ทักษะ และเจตคติไปสร้างงาน แก้ปัญหาและใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง

หลักสูตรบูรณาการ(Integrated Curriculum) หมายถึง การรวมเนื้อหาสาระของวิชาต่างๆ ในหลักสูตรที่มีลักษณะเหมือนกัน หรือคล้ายกันและทักษะในการเรียนรู้ ให้เชื่อมโยงสัมพันธ์เป็นสิ่งเดียวกัน โดยการตั้งเป็นหัวข้อเรื่องขึ้นใหม่ และมีหัวข้อย่อยตามเนื้อหาสาระ อีกทั้งสอดคล้องกับบริบทการเรียนรู้ของสังคมอย่างสมดุล มีความหมายแก่ผู้เรียน และให้โอกาสผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองให้มากที่สุด และการสอนแบบบูรณาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้วิธีสอนหลายวิธี จัดกิจกรรมต่างๆในการสอนเนื้อหาสาระที่เชื่อมโยงกัน ตลอดจนมีการฝึกทักษะที่หลากหลาย (สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์. 2546 : 16)

Lardizabal and Others. (1970: 141) กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบบูรณาการ หมายถึง การสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหได้ด้วยตนเอง ยังผลให้เกิดการพัฒนาในด้านบุคลิกภาพในทุก ๆ ด้าน ผู้เรียนสามารถปรับตัวและตอบสนองต่อทุกสถานการณ์ การแก้ปัญหาที่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความรู้พื้นฐาน การสอนแบบบูรณาการจะให้ความสำคัญกับครูและนักเรียนเท่าเทียมกัน ทำกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันแบบประชาธิปไตย

กาญจนา คุณารักษ์.(2522:21) กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบบูรณาการ หมายถึง กระบวนการหรือการปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนรู้ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางจิตพิสัย และพุทธิพิสัย หรือกระบวนการหรือการปฏิบัติในอันที่จะรวบรวมความคิด มโนภาพ ความรู้ เจตคติ ทักษะ และประสบการณ์ในการแก้ปัญหา เพื่อให้ชีวิตมีความสมดุล

สุมานิน รุ่งเรืองธรรม.(2522:32) กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบบูรณาการ หมายถึง การสอนเพื่อจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน เพื่อการเรียนรู้ที่มีความหมาย ให้เข้าใจลักษณะความเป็นไปอันสำคัญของสังคม เพื่อดัดแปลงปรับปรุงพฤติกรรมของผู้เรียนให้เข้ากับสภาพชีวิตได้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ผกา สัตยธรรม.(2523:45-54) กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบบูรณาการ หมายถึง ลักษณะการสอนที่นำเอาวิชาต่างๆ เข้ามาผสมผสานกัน โดยใช้วิชาใดวิชาหนึ่งเป็นแกนหลักและนำเอาวิชาต่าง ๆ มาเชื่อมโยงสัมพันธ์กันตามความเหมาะสม

นที ศิริมัย.(2529:63-65) กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบบูรณาการ หมายถึง เทคนิคการสอนโดยเน้นความสนใจความสามารถ และความต้องการของผู้เรียน ด้วยการผสมผสานเนื้อหาวิชาในแง่มุมต่าง ๆ อย่างสัมพันธ์กัน เป็นการสร้างความคิดรวบยอดให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน และยังสามารถนำความคิดรวบยอดไปสร้างเป็นหลักการใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วย

สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Learning Management) หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามความสนใจ ความสามารถ โดยเชื่อมโยงเนื้อหาสาระของศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สามารถนำความรู้ ทักษะและ เจตคติไปสร้างงาน แก้ปัญหาและใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง

ลักษณะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ว่าเป็นการเชื่อมโยงวิชาหรือศาสตร์ต่างๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งมีลักษณะใกล้เคียงกับชีวิตจริงมากขึ้น ได้แก่

1. บูรณาการระหว่างความรู้และกระบวนการเรียนรู้ ปัจจุบันเนื้อหาความรู้มีมากมายที่จะต้องเรียนรู้อหากไม่ใช้วิธีการเรียนรู้ที่ทันสมัยมาใช้จะทำให้เรียนรู้ไม่ทันตามเวลาที่กำหนดได้ จึงต้องมีการนำวิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ มาใช้ เช่น การสอนโดยวิธีการบอกเล่า การท่องจำจะทำให้ได้ปริมาณความรู้หรือเนื้อหาสาระไม่เพียงพอกับสิ่งที่ต้องเรียนรู้ จึงต้องเลือกใช้กระบวนการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่เหมาะสม

2. บูรณาการระหว่างพัฒนาการความรู้และทางจิตใจ การเรียนรู้ที่ดีนั้นผู้เรียนต้องมีความอยากรู้อยากเรียนด้วย ดังนั้นการให้ความสำคัญแก่เจตคติ ค่านิยม ความสนใจและสุนทรียภาพแก่ผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ ก่อให้เกิดความซาบซึ้งก่อนลงมือศึกษาซึ่งเป็นการจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

3. บูรณาการระหว่างความรู้และการกระทำ การเรียนรู้ที่สามารถนำความรู้สู่การปฏิบัติได้นั้นถือเป็นการดีมาก ดังนั้นการให้ความสำคัญระหว่างองค์ความรู้ที่ศึกษากับการนำไปปฏิบัติจริงโดยนำความรู้ไปแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง

4. บูรณาการระหว่างสิ่งที่เรียนรู้ในโรงเรียนและชีวิตประจำวัน การตระหนักถึงความสำคัญแห่งคุณภาพชีวิต เมื่อผ่านการเรียนรู้แล้วต้องมีความหมายและคุณค่าต่อชีวิตของผู้เรียนอย่างแท้จริง

5. บูรณาการระหว่างวิชาต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้ เจตคติและการกระทำที่เหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนอย่างแท้จริง ตอบสนองต่อคุณค่าในการดำรงชีวิตของผู้เรียน

รูปแบบของการบูรณาการ (Model of integration)

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่พบโดยทั่วไปมีอยู่ 4 แบบ

1. การบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion) การเรียนรู้แบบนี้ผู้สอนจะนำเนื้อหาของวิชาต่างๆ มาสอดแทรกในรายวิชาของตนเองเป็นการวางแผนการสอนและทำการสอนโดยผู้สอนเพียงคนเดียว

- ข้อดี
1. ผู้สอนคนเดียวบริหารจัดการทั้งเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนรู้และเวลาที่ใช้โดยสะดวก
 2. ไม่มีผลกระทบกับผู้สอนผู้อื่นและการจัดตารางสอน

- ข้อจำกัด
1. ผู้สอนคนเดียวอาจไม่มีความชำนาญในเนื้อหาวิชาบางเรื่อง
 2. เนื้อหาวิชาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดอาจซ้ำซ้อนกับของวิชาอื่น

3. ผู้เรียนจะมีภาระงานมากเพราะทุกรายวิชาจะต้องมอบหมายงานให้

2. การบูรณาการแบบขนาน (Parallel) การเรียนรู้แบบนี้ผู้สอนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปต่างคนต่างสอนวิชาของตนเองแต่จะมาวางแผน ตัดสินใจร่วมกันว่าจะจัดแผนการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมุ่งสอนในหัวเรื่อง (Theme) ความคิดรวบยอด (Concept) และปัญหา (Problem) เดียวกันในส่วนหนึ่ง

- ข้อดี
1. ผู้สอนแต่ละคนยังคงบริหารทั้งเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนรู้ เวลาโดยสะดวก
 2. ไม่มีผลกระทบกับผู้สอนผู้อื่นและการจัดตารางสอน
 3. เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนรู้ลดการซ้ำซ้อนลง ช่วยให้เกิดการทำงานร่วมกัน

- ข้อจำกัด
1. ผู้สอนยังคงต้องรับภาระเนื้อหาวิชาที่ไม่ชำนาญ
 2. ผู้เรียนยังมีภาระงานมากเพราะทุกรายวิชาจะต้องมอบหมายงานให้

3. การบูรณาการแบบสหวิทยาการ (Multidiscipline) การเรียนรู้แบบนี้คล้ายกับแบบคู่ขนาน ผู้สอนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปต่างคนต่างสอนวิชาของตน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเองเป็นส่วนใหญ่ มาวางแผนการสอนร่วมกันในการให้งานหรือโครงการที่มีหัวเรื่อง แนวคิดหรือความคิดรวบยอดและปัญหาเดียวกัน

- ข้อดี
1. สนับสนุนการทำงานร่วมกันของทั้งผู้สอนและผู้เรียน ลดความซ้ำซ้อนของกิจกรรม
 2. ผู้สอนทุกคนและผู้เรียนมีเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน
 3. ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการนำความรู้ไปใช้กับงานอาชีพจริง

- ข้อจำกัด
1. มีผลกระทบต่อการจัดตารางสอนและการจัดแผนการเรียนรู้

4. การบูรณาการแบบข้ามวิชา (Transdisciplinary) การเรียนรู้แบบนี้ผู้สอนในรายวิชาต่างๆ จะมาร่วมกันสอนเป็นคณะ ร่วมกันวางแผน กำหนดหัวเรื่อง ความคิดรวบยอดและปัญหาเดียวกัน

- ข้อดี
1. สนับสนุนการทำงานร่วมกันของทั้งผู้สอนและผู้เรียน ลดความซ้ำซ้อนของกิจกรรม
 2. ผู้สอนทุกคนและผู้เรียนมีเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน
 3. ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการนำความรู้ไปใช้กับงานอาชีพจริง

- ข้อจำกัด
1. มีผลกระทบต่อการจัดตารางสอนและการจัดแผนการเรียนรู้
 2. ผู้สอนต้องควบคุมการเรียนรู้ให้ทันตามกำหนด

โดยสรุป การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตามความสนใจ ความสามารถ และความต้องการ โดยการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงพฤติกรรมของผู้เรียน ทั้งทางด้านสติปัญญา (Cognitive) ทักษะ (Skill) และจิตใจ (Affective) สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ไปแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน

3. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) หมายถึง กระบวนการคิดที่ใช้เหตุผล โดยมีการศึกษาข้อเท็จจริง หลักฐาน และข้อมูลต่างๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจ แล้วนำมาพิจารณาวิเคราะห์อย่างสมเหตุสมผล ก่อนตัดสินใจว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ กล่าวได้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการทางปัญญาอย่างเป็น โดยมีการคิดพิจารณาใคร่ครวญ ไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล มีจุดมุ่งหมายเพื่อการตัดสินใจ ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลหลักฐานต่างๆมาประกอบการตัดสินใจ ผู้ที่มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ จะเป็นผู้ที่ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล ไม่ติดความคิดของตนเองก่อนตัดสินใจในเรื่องใดก็จะต้องมีข้อมูลหลักฐานเพียงพอ และสามารถเปลี่ยนความคิดของตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้ ถ้าผู้นั้นมีเหตุผลที่เหมาะสมและถูกต้อง

กระบวนการ/ขั้นตอนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

บลูมและกานเย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 197 ถึง 198 อ้างอิงจากบลูม (1961) และกานเย (1985)) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ว่าเป็นกระบวนการที่เริ่มจากสัญลักษณ์ทางภาษา จนมาถึงความคิดรวบยอด เป็นกฎเกณฑ์ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สังเกต ให้ผู้เรียนสน รับรู้ และพิจารณา ข้อความ หรือภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ให้ทำกิจกรรมการรับเข้าใจ ได้ความคิดรวบยอดที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ สรุปใจความสำคัญของ ตรงตามหลักฐานข้อมูล
2. อธิบาย ให้ผู้เรียนอธิบายหรือตอบคำถาม แสดงความคิดเห็น ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่กำหนด เน้นการใช้เหตุผลด้วยหลักการ ตั้งหลักฐานข้อมูลประกอบให้หน้าเชื่อ
3. รับฟัง ให้ผู้เรียนได้ฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากความคิดเห็นของคนอื่น ได้ฟังแล้วตอบคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่แตกต่าง การปรับเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ไม่ใช่อารมณ์หรือคือความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่
4. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ให้ผู้เรียนได้เปรียบเทียบความแตกต่างและความคล้ายคลึงของสิ่งต่างๆ จัดกลุ่มสิ่งที่เป็นพวกเดียวกัน หาเหตุผลหรือกฎเกณฑ์มาเชื่อมโยงในลักษณะอุปมาอุปไมย
5. วิจาร์ณ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นของเหตุการณ์ คำกล่าว แนวคิดหรือการกระทำที่กำหนด แล้วให้จำแนกหาข้อดี ข้อด้อย ส่วนดี ส่วนด้อย ส่วนสำคัญหรือส่วนที่ไม่สำคัญจากสิ่งนั้นด้วยการยกเหตุผลและหลักฐานประกอบ
6. สรุป ให้ผู้เรียนพิจารณาการกระทำหรือข้อมูลต่างๆ ที่เชื่อมโยงเกี่ยวข้องกัน แล้วสรุปผลอย่างตรงไปตรงมาตามหลักฐานข้อมูล

Dressel and Mayhew (1957) กล่าวว่า กระบวนการคิดวิจารณ์ ประกอบด้วย 5 ขั้น

1. การนิยามปัญหา เป็นความสามารถในการกำหนดปัญหา ข้อโต้แย้ง วิเคราะห์ข้อความหรือข้อมูลที่

คลุมเครือให้ชัดเจน และเข้าใจความหมายของคำหรือข้อความ หรือแนวคิดภายในขอบเขตข้อเท็จจริงที่กำหนดให้
ระบุองค์ประกอบที่สำคัญของปัญหา จัดองค์ประกอบของปัญหาให้เป็นลำดับขั้นตอน

2. การรวบรวมข้อมูลสำหรับการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการพิจารณาปรากฏการณ์ต่างๆ ด้วย
ความเป็นปรนัย เลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาข้อโต้แย้ง หรือข้อมูลที่คลุมเครือ แสวงหาข้อมูลที่ถูกต้องและ
ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3. การจัดระบบข้อมูล เป็นความสามารถในการแสวงหาแหล่งที่มาของข้อมูลวินิจฉัยความน่าเชื่อถือของ
แหล่งข้อมูล ระบบ ข้อตกลงเบื้องต้นของข้อความ พิจารณาความเพียงพอของข้อมูลจากระบบโดยวิธีการต่างๆ

4. การเลือกสมมติฐาน เป็นความสามารถในการเลือกสมมติฐานที่สามารถไปได้มากที่สุดมาพิจารณาเป็น
อันดับแรก การกำหนดสมมติฐานจากความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างสมมติฐานกับ
ข้อมูล

5. การสรุป เป็นความสามารถในการคิดพิจารณาข้อความคลุมเครือของข้อมูล โดยจำแนกข้อมูลที่มี
เหตุผลหนักแน่น และน่าเชื่อถือว่ามีความเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจสรุป ถ้าการสรุปไม่มี
เหตุผลเพียงพอจะต้องมีการหาเหตุผลเพิ่มเติมมาพิจารณาตัดสินใจสรุปใหม่ แล้วจึงนำข้อสรุปและหลักการไป
ประยุกต์ใช้

Ennis (1985) กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การพิจารณาได้ตรงอย่างมีเหตุผล ที่มุ่งมัน
เพื่อตัดสินใจว่า สิ่งใดควรเชื่อหรือสิ่งใดควรทำ ช่วยให้ตัดสินใจสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง

Moore and Parker (1986) กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การพิจารณาได้ตรงอย่าง
รอบคอบในการตัดสินใจอย่างฉลาดมีการเชื่อถือและปฏิบัติ ซึ่งจะต้องมาจากการที่ได้รับการประเมินสถานการณ์
ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างสุ่มรอบคอบ ใช้ความสามารถในการเชื่อมโยงประเด็นปัญหา พิจารณาตัดสินใจในสถานการณ์
ต่างๆอย่างถูกต้องเหมาะสม

Rosalinda Alfaro-LeFevre (1999) กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึงลักษณะความรอบรู้ใน
การเรียนรู้ คิดมีเหตุผล การคิดสร้างสรรค์ การประเมินความคิด การคิดย้อนกลับ ทำให้กระบวนการคิดมีความ
ชัดเจน แม่นยำและโต้แย้งได้ เป็นการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายโดยใช้กระบวนการคิดในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ

สมสุข โถวเจริญ (2541) กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การคิดพิจารณาอย่างรอบคอบ
ในข้อความที่เป็นปัญหา โดยหาหลักฐานที่มีเหตุผล หรือข้อมูลที่นำเชื่อถือได้มายืนยันการตัดสินใจตามเรื่องราว
หรือสถานการณ์นั้น เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ถูกต้องและชัดเจน

ทศนา แคมมณี และคณะ (2549) ได้กล่าวว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีขั้นตอนการคิดดังต่อไปนี้

1. ระบุประเด็นปัญหาหรือประเด็นในการคิด
2. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการคิดทางกว้าง คิดทางลึกซึ้ง คิดอย่างละเอียด
และคิดในระยะไกล

3. วิเคราะห์ข้อมูล
4. พิจารณาทางเลือก โดยพิจารณาข้อมูลโดยใช้หลักเหตุผลและระบุทางเลือกที่หลากหลาย
5. ลงความคิดเห็น/ตัดสินใจ/ทำนายอนาคตโดยการประเมินทางเลือกและใช้เหตุผลคิดคุณค่า

อรพรรณ ลีบุญธวัชชัย (2543) กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือการใช้ปัญญาในการพิจารณาไตร่ตรองอย่างสุขุมรอบคอบและมีเหตุผล มีการประเมินสถานการณ์ที่เชื่อมโยงเหตุการณ์ สามารถตีความและสรุปความโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่อย่างละเอียดและถูกต้อง ไปสู่ข้อสรุป

สุนทร สีนธพานนท์ (2560) กล่าวว่า กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้น มีขั้นตอน คิดหลายรูปแบบตามหลักการและแนวคิดของนักการศึกษาต่างๆ ดังนั้นครูผู้สอนสามารถเลือกกระบวนการคิดที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีหัวข้อคล้ายคลึงกันดังนี้

1. การทำความเข้าใจประเด็นปัญหา/สถานการณ์ที่พบ
2. การรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจ
3. การวิเคราะห์ข้อมูล พิจารณาข้อมูล หาทางเลือกหรือคำตอบที่ถูกต้องอย่างรอบคอบ
4. การสรุปเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ

จากแนวคิดข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ ความสามารถในการวิเคราะห์ไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล นำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้อง ซึ่งการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นการคิดที่สำคัญในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน เพราะเป็นการคิดเพื่อตัดสินใจและแก้ไขปัญหาโดยใช้เหตุผล ซึ่งได้แบ่งขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ระบุประเด็นปัญหา นักเรียนสามารถระบุประเด็นปัญหาในสถานการณ์ต่างๆได้ เพื่อที่จะนำมาพิจารณาหาคำตอบเพื่อแก้ไขปัญหาของสถานการณ์นั้น
2. การตั้งสมมติฐาน เป็นความสามารถในการเลือกสมมติฐานที่สามารถไปได้มากที่สุดมาพิจารณาเป็นอันดับแรก การกำหนดสมมติฐานจากความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างสมมติฐานกับ
3. ข้อมูลการพิจารณาข้อมูล เป็นความสามารถในการพิจารณาปรากฏการณ์ต่างๆ ด้วยความเป็นปรนัยเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาข้อโต้แย้ง หรือข้อมูลที่คลุมเครือ แสวงหาข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจนมากยิ่งขึ้น
4. การลงข้อสรุป เป็นความสามารถในการคิดพิจารณาข้อความคลุมเครือของข้อมูล โดยจำแนกข้อมูลที่มีเหตุผลหนักแน่น และน่าเชื่อถือที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจสรุป ถ้าการสรุปไม่มีเหตุผลเพียงพอจะต้องมีการหาเหตุผลเพิ่มเติมมาพิจารณาตัดสินใจสรุปใหม่ แล้วจึงนำข้อสรุปและหลักการไปประยุกต์ใช้

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ 8 ประการ คือ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์สุจริต 3. มีวินัย 4. ใฝ่เรียนรู้ 5. อยู่อย่างพอเพียง 6. มุ่งมั่นในการทำงาน 7. รักความเป็นไทย 8. มีจิตสาธารณะ เพื่อปลูกฝังและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณลักษณะที่ดีสำหรับการดำรงชีวิตในสังคม ซึ่งการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ต้องใช้ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมตามสภาพจริงตามบริบทของโรงเรียน ฉะนั้นครูผู้สอนจะต้องใช้เวลาในการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนแต่ละคนเพื่อนำมาประเมินและตัดสินผล

ข้อที่ 1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ดำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ผู้ที่รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความสามัคคีปรองดอง ภูมิใจ เชิดชูความเป็นชาติไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ข้อที่ 2 ซื่อสัตย์สุจริต

ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งทางกาย วาจา ใจ

ผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต คือ ผู้ที่ประพฤติตรงตามความเป็นจริงทั้งทางกาย วาจา ใจ และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

ข้อที่ 3 มีวินัย

มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

ผู้มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตามข้อตกลงกฎเกณฑ์ และระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

ข้อที่ 4 ใฝ่เรียนรู้

ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

ผู้ที่ใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้ที่มีลักษณะแสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด เผยแพร่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้อที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง

อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ผู้ที่อยู่อย่างพอเพียง คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่น ด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยง และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ข้อที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน

มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ และรับผิดชอบในการทำหน้าที่การทำงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ผู้ที่มีมุ่งมั่นในการทำงาน คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายาม พุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยความรับผิดชอบ และมีความภาคภูมิใจในผลงาน

ข้อที่ 7 รักความเป็นไทย

รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์สืบทอด ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ผู้ที่รักความเป็นไทย คือ ผู้ที่มีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย มีความกตัญญูทศเวที ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารอย่างถูกต้องเหมาะสม

ข้อที่ 8 มีจิตสาธารณะ

มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน

ผู้ที่มีจิตสาธารณะ คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยร่างกายสติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม ตำบลนาข้าว อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2560 จำนวน 6 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 91 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม ตำบลนาข้าว อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2560 จำนวน 6 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 91 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ ภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2560
2. แบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ
3. แบบสรุปผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ขั้นตอนในการสร้างแผนการจัดกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ

การสร้างแผนการจัดกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ คณะผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1.1.1 ประชุมแบ่งกลุ่มทีมครูผู้จัดกิจกรรม
- 1.1.2 คณะครูร่วมกันวิเคราะห์เนื้อหาและออกแบบกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธเป็นรายสัปดาห์

1.1.3 วิเคราะห์กระบวนการจัดกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ โดยใช้วิธีการที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และเน้นกระบวนการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

1.1.4 วิเคราะห์กระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่หลากหลาย และให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

1.1.5 วิเคราะห์แหล่งเรียนรู้ โดยเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ให้เหมาะสมกับกระบวนการจัดกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ

1.1.6 นำเสนอแผนการจัดกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ ให้ผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะกรรมการดำเนินกิจกรรม ร่วมกันวิเคราะห์ และนำข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงให้สมบูรณ์

1.2 ขั้นตอนในการสร้างแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ

การสร้างแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คณะผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.2.1 ประชุมกลุ่มทีมครูผู้จัดกิจกรรม ออกแบบแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

1.2.2 คณะครูร่วมกันศึกษา และวิเคราะห์ประเด็นการวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนด้านเนื้อหาและพฤติกรรมที่แสดงออก เพื่อออกแบบรายละเอียดประเด็นการวัดพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน จากการจัดกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ

1.2.3 ครูผู้จัดกิจกรรมออกแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ให้สอดคล้องกับประเด็นที่ใช้ประเมิน และรูปแบบของกิจกรรมที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

1.2.4 วิเคราะห์กระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่หลากหลาย และให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

1.2.5 นำเสนอแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ ให้ผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะกรรมการดำเนินกิจกรรม ร่วมกันวิเคราะห์ และนำข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงให้สมบูรณ์

1.3 ขั้นตอนในการสร้างแบบการประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ

การสร้างแบบสรุปผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.3.1 ประชุมกลุ่มทีมครูผู้จัดกิจกรรม

1.3.2 คณะครูร่วมกันวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้านเนื้อหาและพฤติกรรมที่แสดงออก เพื่อออกแบบรายละเอียดประเด็นการวัดพฤติกรรมของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ

1.3.3 ครูผู้จัดกิจกรรมออกแบบการวัดพฤติกรรมนักเรียน และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ให้สอดคล้องกับการวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และรูปแบบของกิจกรรมที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้เรียน

1.3.4 วิเคราะห์กระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่หลากหลาย และให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

1.3.5 นำเสนอแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธให้ผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะกรรมการดำเนินกิจกรรม ร่วมกันวิเคราะห์ และนำข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงให้

2. ดำเนินการวิจัยโดยจัดกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ

ขั้นเตรียมการ

1. ผู้วิจัย และคณะครูบุคลากรโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข่า ร่วมประชุมหารือ เพื่อทบทวน พิจารณา สภาพปัญหาคุณภาพผู้เรียนด้านทักษะทางปัญญา และทักษะทางสังคม พบว่านักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข่า วิทยาคม มีปัญหาด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น นับเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาควบคู่กันไป จึงได้ร่วมหาแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ควบคู่กับการพัฒนาทักษะทางสังคม ซึ่งโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข่าวิทยาคมได้ดำเนินการจัดกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธมาอย่างต่อเนื่อง จึงได้วางแผนดำเนินการวิจัยโดยนำกิจกรรมดังกล่าวเป็นเครื่องมือพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบโดยความร่วมมือของคณะครูและบุคลากรโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข่าวิทยาคม

2. จัดตารางเวลาในการทดลอง โดยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2560 ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 40 สัปดาห์

3. จัดสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย

3.1 แผนการจัดกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ

3.2 แบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ

3.3 แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ

ขั้นทดลอง

1. ดำเนินการจัดกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ ให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข่าวิทยาคม ตำบลนาข่า อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 91 คน

2. จัดตารางเวลาในการทดลอง โดยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2560 ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 80 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 2 คาบ ทุกวันศุกร์คาบที่ 6-7

3. ดำเนินกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ โดยจัดกิจกรรมในวันศุกร์คาบเรียนที่ 6-7 ทุกสัปดาห์ ซึ่งได้กำหนดกิจกรรมแต่ละสัปดาห์ไว้ดังนี้

สัปดาห์ที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
1	ปฐมนิเทศ	ครูทุกท่าน
2	กิจกรรมสํารวมกาย วาจา ใจ ด้วยการเดินธุดงค์	ครูนิสา พระอาจารย์
3	กิจกรรมปลูกจิตสำนึกให้มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง	ครูจิตติมา ครูแพรเงิน
4	กิจกรรมสร้างจิตสำนึกให้รู้จักคุณค่าของการใช้ทรัพยากรอย่างพอเพียง มีระเบียบวินัย และมีความรับผิดชอบต่อสังคม	ครูมิรันตี ครูพัทยา
5	กิจกรรมปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักพึ่งพาตนเองดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย	ครูนิสา ครูสุกัญญา ผอ.ลัดดา ผาพันธ์
6	กิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึกในการทำความดีของตนและผู้อื่นทางกายวาจาใจ	ครูจิตติมา ครูแพรเงิน
7	-กิจกรรมส่งเสริมให้มีจิตสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม -กิจกรรมสํารวมกาย วาจา ใจ ด้วยการเดินธุดงค์	ครูมิรันตี ครูพัทยา
8	กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	ครูนิสา ครูสุกัญญา
9	กิจกรรมศึกษาพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 (โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง)	ครูจิตติมา ครูแพรเงิน
10	กิจกรรมพูดเพราะเสนาะหู	ครูมิรันตี ครูพัทยา
11	-กิจกรรมสุขจากการแบ่งปัน -กิจกรรมสํารวมกาย วาจา ใจ ด้วยการเดินธุดงค์	ครูนิสา ครูสุกัญญา พระอาจารย์
12	-กิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบต่อผู้มีจิตสำนึกในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง เคารพกติกาของสังคม มีส่วนรวมในการทำงาน เสียสละเพื่อส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อ	ครูจิตติมา ครูแพรเงิน ผอ.ลัดดา ผาพันธ์
13	-กิจกรรมวันแม่ ส่งเสริมให้มีคุณธรรมจริยธรรมด้านความกตัญญูกตเวที	ครูมิรันตี ครูพัทยา
14	-กิจกรรมรู้จักประหยัดพลังงาน	ครูนิสา ครูสุกัญญา
15	-กิจกรรมหน้าที่ชาวไทยมารยาทชาวพุทธ	ครูจิตติมา ครูแพรเงิน
16	-กิจกรรมจิตอาสา (ผ้าป่าโรงเรียน) รักษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีร่วมกับชุมชน	ครูทุกท่าน
17	-กิจกรรมส่งเสริมความเป็นเมืองในวิถีประชาธิปไตย	ครูนิสา ครูสุกัญญา

สัปดาห์ที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
18	-กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้บทบาทหน้าที่การทำงานกลุ่ม การนำเสนอผลงาน	ครูจิตติมา ครูแพรงเงิน
19	-กิจกรรมส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในท้องถิ่น	ครูมิรันตี ครูพัทยา
20	กิจกรรมสืบสานวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น -กิจกรรมสํารวมกาย วาจา ใจ ด้วยการเดินธุดงค์	ครูนิสา ครูสุกัญญา
21	ปฐมนิเทศนักเรียน ซีแจ่งวัดอุประสงค์การดำเนินกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ	คณะครูโรงเรียนเหล่าใหญ่หน้าอำเภอวิทิตาทุกท่าน
22	-กิจกรรมธรรมะสวัสดี นักเรียนจะกล่าวสวัสดีทักทายกันโดยฝึกการไหว้สามระดับ ธรรมะขอบคุณ นักเรียนกล่าวขอบคุณในโอกาสต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	ครูนิสา ครูสุกัญญา
23	-กิจกรรมการนั่งสมาธิและสวดมนต์ทำวัตรเย็น นักเรียนฝึกสมาธิให้จิตสงบโดยใช้เพลงประกอบ - ฝึกนั่งสมาธิกำหนดลมหายใจ ให้เกิดสมาธิ -วิธีสอนแบบอริยสัจ 4 เรื่องศีล 5	ครูจิตติมา ครูแพรงเงิน
24	-กิจกรรมฝึกกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ -สวดมนต์ธรรมวัตรเย็น	ครูมิรันตี ครูพัทยา ผอ.ลัดดา ผาพันธ์
25	-จำลองสถานการณ์ส่งเสริมประชาธิปไตย -สวดมนต์ธรรมวัตรเย็น	ครูนิสา ครูสุกัญญา
26	-ฐานกิจกรรมบทบาทสมมุติในการปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา -สวดมนต์ทำวัตรเย็น	ครูจิตติมา ครูแพรงเงิน
27	-ทบทวนคำปฏิญาณและสวนสนาม -ฐานกิจกรรมหน้าเสาธง -เด็กดีศรี ล.น.ว.(บันทึกกิจกรรมครบคร้ว) -สวดมนต์ทำวัตรเย็น	ครูมิรันตี ครูพัทยา พระอาจารย์
28	-ฐานความรู้เกี่ยวกับนิทานชาดก นิทานธรรมะ เพลงธรรมะ อ่านคำสอนของพ่อ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม -สวดมนต์ทำวัตรเย็น	ครูนิสา ครูสุกัญญา

ลำดับที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
29	-เข้าค่ายเยาวชนคนสดใส ห่างไกลยาเสพติด	ครูจิตติมา ครูแพรวเงิน
30	-ถอดบทเรียนค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ	ครูมิรันตี ครูพัทยา
31	-พระครูปริษาบรยายธรรมะ	ครูนิสา ครูสุกัญญา
32	-เดินจงกรมฝึกสมาธิเจริญปัญญา -สวดมนต์ทำวัตรเย็น	ครูจิตติมา ครูแพรวเงิน
33	-เยาวชนคิดดี ทำดี เพื่อสังคม -สวดมนต์ทำวัตรเย็น	ครูมิรันตี ครูพัทยา ผอ.ลัดดา ผาพันธ์
34	-ฐานความรู้เกี่ยวกับศาสนพิธี -สวดมนต์ทำวัตรเย็น	ครูนิสา ครูสุกัญญา
35	-กิจกรรมบุญข้าวสากที่วัดสะอาด ต.นาข่า อ.มัญจาคีรี	ครูจิตติมา ครูแพรวเงิน
36	-กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ทำดีเพื่อสังคม -สวดมนต์ทำวัตรเย็น	ครูมิรันตี ครูพัทยา
37	-กิจกรรมจิตอาสา ชาว ล.น.ว. ร่วมด้วยช่วยกัน -สวดมนต์ทำวัตรเย็น	ครูนิสา ครูสุกัญญา ผอ.ลัดดา ผาพันธ์
38	-กิจกรรมสร้างความกตัญญู ดูหนังย้อนดูตัว ร่วมกันอภิปรายข้อคิดที่ได้ และสรุปความรู้เป็นแผนผังความรู้	ครูจิตติมา ครูแพรวเงิน
39	-กิจกรรมโครงการสร้างความกตัญญู	ครูมิรันตี ครูพัทยา
40	-นำเสนอโครงการ สรุปบทเรียน	ครูนิสา ครูสุกัญญา

4. ทำการเก็บข้อมูลก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม โดยการสังเกตการณ์เข้าร่วมกิจกรรม และสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน เพื่อนำผลที่ได้ไปเปรียบเทียบพฤติกรรมการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข่าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25

5. นำผลการพัฒนาที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน ก่อนและหลังการร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

4. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. พัฒนาเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 วิเคราะห์คุณภาพแผนการจัดกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ โดยนำแผนการจัดกิจกรรมไปตรวจ

ความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมของกิจกรรม และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้เกณฑ์การให้คะแนน โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) ที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรม
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแผนการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมหรือไม่
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดกิจกรรมไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรม

1.2 วิเคราะห์คุณภาพแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ โดยนำแบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมไปตรวจความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมของกิจกรรม และความเหมาะสมของภาษา ที่ใช้เกณฑ์การให้คะแนน โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) ที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรม
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมหรือไม่
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม ไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรม

2. ทดสอบสมมติฐานวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ผลการประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ เป็นรายบุคคล ในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โดยใช้ค่าร้อยละ

2.2 วิเคราะห์ผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ เป็นรายบุคคล ในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โดยใช้ค่าร้อยละ

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 สถิติพื้นฐาน

3.1.1 หาค่าร้อยละก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มทดลอง

3.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 หาค่าความตรง โดยทำการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์การ

ดำเนินกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ (IOC) คำนวณจากสูตร (ณัฐพงษ์ เจริญพิทย์. 2542 :235)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.3 สถิติที่ใช้ตรวจสอบสมมติฐาน

ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ ค่าร้อยละเพื่อเปรียบเทียบผลทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธ

ข้อมูลที่ได้รวบรวมมาจากแบบวัดความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบบสังเกตพฤติกรรมก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธ จะนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ และแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการประเมินพฤติกรรมด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ เป็นรายข้อ และรวมทุกข้อ แล้วนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรม ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม

ผลการวิเคราะห์แบบสรุปผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ ปีการศึกษา 2560 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โดยแบ่งเป็นด้านทั้งหมด 8 ด้าน ดังตารางต่อไปนี้

ระดับชั้น	รักษาดิ ศาสนา พระมหากษัตริย์											
	เทอม 1						เทอม 2					
	3		2		1		3		2		1	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ม. 1	6	42.9	8	57.1	0	0	11	78.6	3	21.4	0	0
ม. 2	17	85	3	15	0	0	19	95	1	5	0	0
ม. 3	17	85	3	15	0	0	20	100	0	0	0	0
ม. 4	9	75	3	25	0	0	11	91.7	1	8.33	0	0
ม. 5	10	76.9	3	23.1	0	0	13	100	0	0	0	0
ม. 6	9	75	3	25	0	0	12	100	0	0	0	0
รวม	68	74.7	23	25.3	0	0	86	94.5	5	5.49	0	0

ตารางที่ 3 พฤติกรรมข้อที่ 1 รักษาดิ ศาสนา พระมหากษัตริย์

จากตารางที่ 3 พบว่านักเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเห็นได้ชัดเจน ซึ่งเมื่อดูคะแนนจะพบว่านักเรียนชั้น ม.1 จำนวน 14 คน ในเทอม 1 มีพฤติกรรมข้อที่ 1 รักษาดิ ศาสนา พระมหากษัตริย์ในระดับ 3 จำนวน 6 คน และระดับ 2 จำนวน 8 คน เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมคนดีวิถีพุทธแล้วพบว่าในเทอม 2 นักเรียนได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เพิ่มขึ้นโดยพบว่า นักเรียนชั้น ม.1 จำนวน 14 คน ในเทอม 2 มีพฤติกรรมข้อที่ 1 รักษาดิ ศาสนา พระมหากษัตริย์ในระดับ 3 จำนวน 11 คน และระดับ 2 จำนวน 3 คน ซึ่งถือเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดีขึ้นกว่าระดับชั้นอื่น

ระดับชั้น	ชื่อสัตย์ สุจริต											
	เทอม 1						เทอม 2					
	3		2		1		3		2		1	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ม. 1	11	78.6	3	21.4	0	0	12	85.7	2	14.3	0	0
ม. 2	16	80	4	20	0	0	19	95	1	5	0	0
ม. 3	16	80	4	20	0	0	18	90	1	5	0	0
ม. 4	10	83.3	2	16.7	0	0	12	100	0	0	0	0
ม. 5	10	76.9	3	23.1	0	0	12	92.3	1	7.69	0	0
ม. 6	8	66.7	4	33.3	0	0	12	100	0	0	0	0
รวม	71	78	20	22	0	0	85	93.4	5	5.49	0	0

ตารางที่ 4 พฤติกรรมข้อที่ 2 ชื่อสัตย์ สุจริต

จากตารางที่ 4 พบว่านักเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเห็นได้ชัดเจน ซึ่งเมื่อดูคะแนนจะพบว่า นักเรียนชั้น ม.6 จำนวน 12 คน ในเทอม 1 มีพฤติกรรมข้อที่ 2 ชื่อสัตย์ สุจริต ในระดับ 3 จำนวน 8 คน และระดับ 2 จำนวน 4 คน เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมคนดีวิถีพุทธแล้วพบว่าในเทอม 2 นักเรียนได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เพิ่มขึ้นโดยพบว่า นักเรียนชั้น ม.6 จำนวน 12 คน ในเทอม 2 มีพฤติกรรมข้อที่ 2 ชื่อสัตย์ สุจริต ในระดับ 3 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งถือเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดีขึ้นกว่าระดับชั้นอื่น

ระดับชั้น	มีวินัย											
	เทอม 1						เทอม 2					
	3		2		1		3		2		1	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ม. 1	3	21.4	11	78.6	0	0	12	85.7	2	14.3	0	0
ม. 2	12	60	8	40	0	0	19	95	1	5	0	0
ม. 3	16	80	4	20	0	0	18	90	2	10	0	0
ม. 4	8	66.7	4	33.3	0	0	12	100	0	0	0	0
ม. 5	9	69.2	4	30.8	0	0	12	92.3	1	7.69	0	0
ม. 6	9	75	3	25	0	0	12	100	0	0	0	0
รวม	57	62.6	34	37.4	0	0	85	93.4	6	6.59	0	0

ตารางที่ 5 พฤติกรรมข้อที่ 3 มีวินัย

จากตารางที่ 5 พบว่านักเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเห็นได้ชัดเจน ซึ่งเมื่อดูคะแนนจะพบว่า นักเรียนชั้น ม.4 จำนวน 12 คน ในเทอม 1 มีพฤติกรรมข้อที่ 3 มีวินัย ในระดับ 3 จำนวน 8 คน และระดับ 2

จำนวน 4 คน เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมคณิตวิศุทธิ์แล้วพบว่าในเทอม 2 นักเรียนได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เพิ่มขึ้นโดยพบว่า นักเรียนชั้น ม.4จำนวน 12 คน ในเทอม 2 มีพฤติกรรมข้อที่ 3 มีวินัย ในระดับ 3 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งถือเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดีขึ้นกว่าระดับชั้นอื่น

ระดับชั้น	ไฝ่เรียนรู้											
	เทอม 1						เทอม 2					
	3		2		1		3		2		1	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ม. 1	9	64.3	5	35.7	0	0	12	85.7	2	14.3	0	0
ม. 2	15	75	5	25	0	0	19	95	1	5	0	0
ม. 3	16	80	4	20	0	0	18	90	2	10	0	0
ม. 4	8	66.7	4	33.3	0	0	12	100	0	0	0	0
ม. 5	10	76.9	3	23.1	0	0	11	84.6	2	15.4	0	0
ม. 6	7	58.3	5	41.7	0	0	12	100	0	0	0	0
รวม	65	71.4	26	28.6	0	0	84	92.3	7	7.69	0	0

ตารางที่ 6 พฤติกรรมข้อที่ 4 ไฝ่เรียนรู้

จากตารางที่ 6 พบว่านักเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเห็นได้ชัดเจน ซึ่งเมื่อคุณคะแนนจะพบว่า นักเรียนชั้น ม.6จำนวน 12 คน ในเทอม 1 มีพฤติกรรมข้อที่ 4 ไฝ่เรียนรู้ ในระดับ 3 จำนวน 7 คน และระดับ 2 จำนวน 5 คน เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมคณิตวิศุทธิ์แล้วพบว่าในเทอม 2 นักเรียนได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เพิ่มขึ้นโดยพบว่า นักเรียนชั้น ม.6จำนวน 12 คน ในเทอม 2 มีพฤติกรรมข้อที่ 4 ไฝ่เรียนรู้ ในระดับ 3 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งถือเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดีขึ้นกว่าระดับชั้นอื่น

ระดับชั้น	อยู่อย่างพอเพียง											
	เทอม 1						เทอม 2					
	3		2		1		3		2		1	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ม. 1	9	64.3	5	35.7	0	0	11	78.6	3	21.4	0	0
ม. 2	12	60	8	40	0	0	17	85	3	15	0	0
ม. 3	18	90	2	10	0	0	18	90	2	10	0	0
ม. 4	9	75	3	25	0	0	11	91.7	1	8.33	0	0
ม. 5	12	92.3	1	7.69	0	0	13	100	0	0	0	0
ม. 6	10	83.3	2	16.7	0	0	12	100	0	0	0	0
รวม	70	76.9	21	23.1	0	0	82	90.1	9	9.89	0	0

ตารางที่ 7 พฤติกรรมข้อที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง

จากตารางที่ 7 พบว่านักเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเห็นได้ชัดเจน ซึ่งเมื่อดูคะแนนจะพบว่า นักเรียนชั้น ม.2 จำนวน 20 คน ในเทอม 1 มีพฤติกรรมข้อที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง ในระดับ 3 จำนวน 12 คน และระดับ 2 จำนวน 8 คน เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมคนดีวิถีพุทธแล้วพบว่าในเทอม 2 นักเรียนได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เพิ่มขึ้นโดยพบว่า นักเรียนชั้น ม.2 จำนวน 20 คน ในเทอม 2 มีพฤติกรรมข้อที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง ในระดับ 3 จำนวน 17 คน และระดับ 2 จำนวน 3 คน ซึ่งถือเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดีขึ้นกว่าระดับชั้นอื่น

ระดับชั้น	มุ่งมั่นในการทำงาน											
	เทอม 1						เทอม 2					
	3		2		1		3		2		1	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ม. 1	8	57.1	6	42.9	0	0	12	85.7	2	14.3	0	0
ม. 2	12	60	8	40	0	0	18	90	2	10	0	0
ม. 3	11	55	9	45	0	0	17	85	3	15	0	0
ม. 4	9	75	3	25	0	0	11	91.7	1	8.33	0	0
ม. 5	7	53.8	6	46.2	0	0	10	76.9	3	23.1	0	0
ม. 6	7	58.3	5	41.7	0	0	12	100	0	0	0	0
รวม	54	59.3	37	40.7	0	0	80	87.9	11	12.1	0	0

ตารางที่ 8 พฤติกรรมข้อที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน

จากตารางที่ 8 พบว่านักเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเห็นได้ชัดเจน ซึ่งเมื่อดูคะแนนจะพบว่า นักเรียนชั้น ม.6 จำนวน 12 คน ในเทอม 1 มีพฤติกรรมข้อที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน ในระดับ 3 จำนวน 7 คน และระดับ 2 จำนวน 5 คน เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมคนดีวิถีพุทธแล้วพบว่าในเทอม 2 นักเรียนได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เพิ่มขึ้นโดยพบว่า นักเรียนชั้น ม.6 จำนวน 12 คน ในเทอม 2 มีพฤติกรรมข้อที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน ในระดับ 3 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งถือเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดีขึ้นกว่าระดับชั้นอื่น

ระดับชั้น	รักความเป็นไทย											
	เทอม 1						เทอม 2					
	3		2		1		3		2		1	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ม. 1	9	64.3	5	35.7	0	0	14	100	0	0	0	0
ม. 2	12	60	8	40	0	0	19	95	1	5	0	0
ม. 3	13	65	7	35	0	0	20	100	0	0	0	0
ม. 4	7	58.3	5	41.7	0	0	12	100	0	0	0	0
ม. 5	9	69.2	4	30.8	0	0	13	100	0	0	0	0
ม. 6	9	75	3	25	0	0	12	100	0	0	0	0
รวม	59	64.8	32	35.2	0	0	90	98.9	1	1.1	0	0

ตารางที่ 9 พฤติกรรมข้อที่ 7 รักความเป็นไทย

จากตารางที่ 9 พบว่านักเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเห็นได้ชัดเจน ซึ่งเมื่อดูคะแนนจะพบว่านักเรียนชั้น ม.4 จำนวน 12 คน ในเทอม 1 มีพฤติกรรมข้อที่ 7 รักความเป็นไทย ในระดับ 3 จำนวน 7 คน และระดับ 2 จำนวน 5 คน เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมคนดีวิถีพุทธแล้วพบว่าในเทอม 2 นักเรียนได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เพิ่มขึ้นโดยพบว่า นักเรียนชั้น ม.4 จำนวน 12 คน ในเทอม 2 มีพฤติกรรมข้อที่ 7 รักความเป็นไทย ในระดับ 3 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ถือเป็น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดีขึ้นกว่าระดับชั้นอื่น

ระดับชั้น	มีจิตสาธารณะ											
	เทอม 1						เทอม 2					
	3		2		1		3		2		1	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ม. 1	8	57.1	6	42.9	0	0	12	85.7	2	14.3	0	0
ม. 2	12	60	8	40	0	0	20	100	0	0	0	0
ม. 3	12	60	8	40	0	0	19	95	1	5	0	0
ม. 4	7	58.3	5	41.7	0	0	10	83.3	2	16.7	0	0
ม. 5	7	53.8	6	46.2	0	0	10	76.9	2	15.4	0	0
ม. 6	10	83.3	2	16.7	0	0	12	100	0	0	0	0
รวม	56	61.5	35	38.5	0	0	83	91.2	7	7.69	0	0

ตารางที่ 10 พฤติกรรมข้อที่ 8 มีจิตสาธารณะ

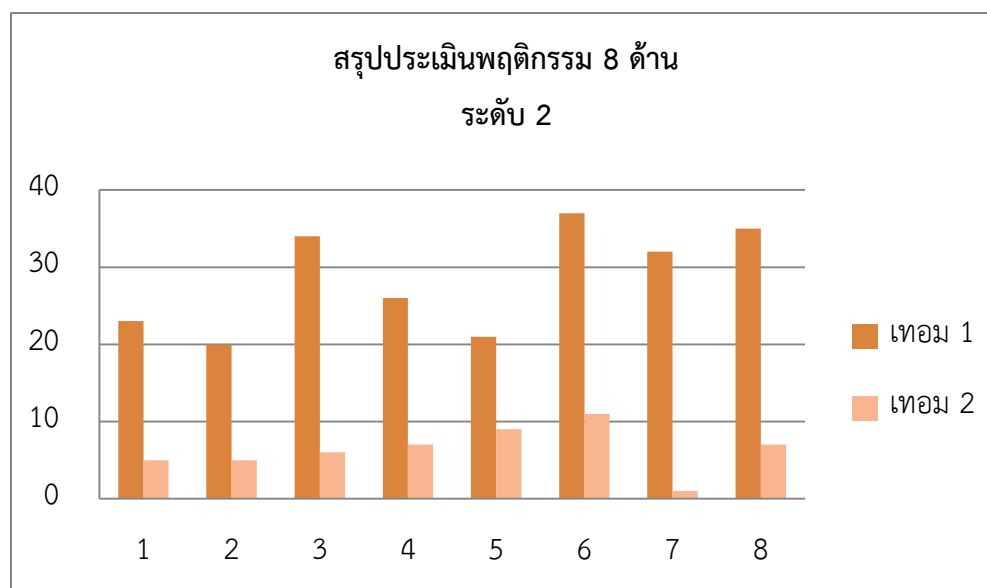
จากตารางที่ 10 พบว่านักเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเห็นได้ชัดเจน ซึ่งเมื่อดูคะแนนจะพบว่านักเรียนชั้น ม.2 จำนวน 20 คน ในเทอม 1 มีพฤติกรรมข้อที่ 8 มีจิตสาธารณะ ในระดับ 3 จำนวน 12 คน และระดับ 2 จำนวน 8 คน เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมคนดีวิถีพุทธแล้วพบว่าในเทอม 2 นักเรียนได้มีการปรับเปลี่ยน

พฤติกรรมไปในทางที่เพิ่มขึ้นโดยพบว่า นักเรียนชั้น ม.2 จำนวน 20 คน ในเทอม 2 มีพฤติกรรมข้อที่ 8 มีจิต
 สาธารณะ ในระดับ 3 จำนวน 20คน คิดเป็นร้อยละ 100 ถือเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดีขึ้นกว่าระดับชั้นอื่น

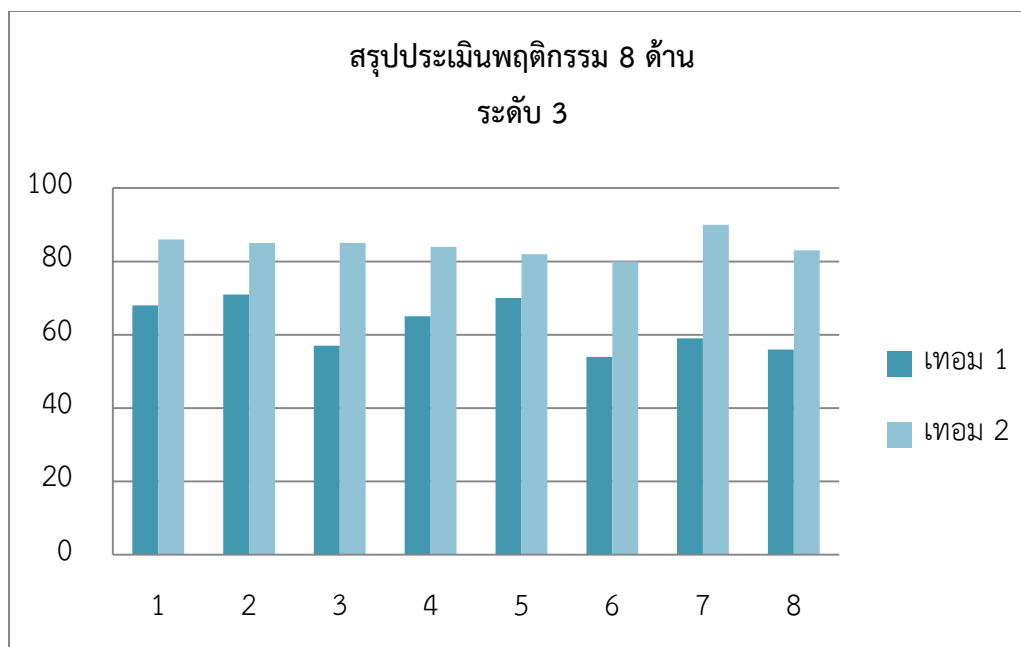
ข้อที่	แบบสรุปผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ											
	เทอม 1						เทอม 2					
	3		2		1		3		2		1	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	68	74.7	23	25.3	0	0	86	94.5	5	5.49	0	0
2	71	78	20	22	0	0	85	93.4	5	5.49	0	0
3	57	62.6	34	37.4	0	0	85	93.4	6	6.59	0	0
4	65	71.4	26	28.6	0	0	84	92.3	7	7.69	0	0
5	70	76.9	21	23.1	0	0	82	90.1	9	9.89	0	0
6	54	59.3	37	40.7	0	0	80	87.9	11	12.1	0	0
7	59	64.8	32	35.2	0	0	90	98.9	1	1.1	0	0
8	56	61.5	35	38.5	0	0	83	91.2	7	7.69	0	0

ตารางที่ 11 แบบสรุปผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ

จากตารางที่ 11 พบว่าการจัดกิจกรรมคนดีวิถีพุทธโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อ
 พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ช่วยส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในทางที่เพิ่มขึ้นซึ่งจะได้
 จากตารางข้างต้น โดยเฉพาะด้านการมีจิตสาธารณะของนักเรียนเห็นได้ว่าเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 34 และในด้านต่างๆ
 ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนผังที่ 1 สรุปประเมินพฤติกรรม 8 ด้าน ระดับ 2

แผนผังที่ 2 สรุปประเมินพฤติกรรม 8 ด้าน ระดับ 3

2. วิเคราะห์ผลการประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ เป็นรายข้อ และรวมทุกข้อ แล้วนำมาเปรียบเทียบพฤติกรรม ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม อีกทั้งยังวิเคราะห์ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน โดยตีความจากการสังเกตในรูปแบบความเรียง

ระดับชั้น	ระบุประเด็นปัญหา											
	เทอม 1						เทอม 2					
	3		2		1		3		2		1	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ม. 1	1	5.0	13	65.0	0	0.0	14	100.0	0	0.0	0	0
ม. 2	8	40.0	5	25.0	7	35.0	20	100.0	0	0.0	0	0
ม. 3	3	15.0	12	60.0	5	25.0	15	75.0	5	25.0	0	0
ม. 4	10	83.3	1	8.3	1	5.0	11	91.7	1	8.3	0	0
ม. 5	7	53.8	6	46.2	0	0.0	13	100.0	0	0.0	0	0
ม. 6	10	83.3	2	16.7	0	0.0	12	100.0	2	16.7	0	0
รวม	39	42.9	39	42.9	13	14.3	85	93.4	8	8.8	0	0

ตารางที่ 12 ชั้นระบุปัญหา

จากตารางที่ 12 พบว่านักเรียนมีการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างเห็นได้ชัดเจนจากพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งเมื่อคะแนนจะพบว่า นักเรียนชั้น ม.5 จำนวน 13 คน ในเทอม 1 มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในชั้นระบุปัญหา ในระดับ 3 จำนวน 7 คน และระดับ 2 จำนวน 6 คน เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมคนดีวิถีพุทธแล้วพบว่าในเทอม 2 นักเรียนได้มีการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในชั้นระบุปัญหา อย่างเห็นได้ชัดเจนจากพฤติกรรมที่แสดงออก พบว่า นักเรียนชั้น ม.5 จำนวน 13 คน ในเทอม 2 มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในชั้นระบุปัญหา ในระดับ 3 จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งถือเป็นการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างเห็นได้ชัดเจนขึ้นกว่าระดับชั้นอื่น

ระดับชั้น	การตั้งสมมติฐาน											
	เทอม 1						เทอม 2					
	3		2		1		3		2		1	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ม. 1	5	35.7	6	42.9	8	57.1	9	64.3	5	35.7	0	0
ม. 2	8	40.0	7	35.0	5	35.7	14	70.0	6	30.0	0	0
ม. 3	2	10.0	18	90.0	0	0.0	20	100.0	0	0.0	0	0
ม. 4	6	50.0	5	41.7	1	7.1	11	91.7	1	8.3	0	0
ม. 5	4	30.8	7	53.8	2	14.3	6	46.2	7	53.8	0	0
ม. 6	5	41.7	3	25.0	4	28.6	5	41.7	7	58.3	0	0
รวม	30	33.0	46	50.5	20	22.0	65	71.4	26	28.6	0	0.0

ตารางที่ 13 การตั้งสมมติฐาน

จากตารางที่ 13 พบว่านักเรียนมีการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างเห็นได้ชัดเจนจากพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งเมื่อคะแนนจะพบว่า นักเรียนชั้น ม.3 จำนวน 20 คน ในเทอม 1 มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในชั้นการตั้งสมมติฐาน ในระดับ 3 จำนวน 2 คน และระดับ 2 จำนวน 18 คน เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมคนดีวิถีพุทธแล้วพบว่าในเทอม 2 นักเรียนได้มีการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในชั้นการตั้งสมมติฐาน อย่างเห็นได้ชัดเจนจากพฤติกรรมที่แสดงออก พบว่า นักเรียนชั้น ม.3 จำนวน 20 คน ในเทอม 2 มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในชั้นการตั้งสมมติฐาน ในระดับ 3 จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งถือเป็นการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างเห็นได้ชัดเจนขึ้นกว่าระดับชั้นอื่น

ระดับชั้น	การพิจารณาข้อมูล											
	เทอม 1						เทอม 2					
	3		2		1		3		2		1	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ม. 1	2	14.3	12	85.7	0	0.0	10	71.4	4	28.6	0	0
ม. 2	8	40.0	9	45.0	2	14.3	14	70.0	6	30.0	0	0
ม. 3	5	25.0	15	75.0	0	0.0	12	60.0	8	40.0	0	0
ม. 4	9	75.0	3	25.0	0	0.0	10	83.3	0	0.0	0	0
ม. 5	4	30.8	8	61.5	1	7.1	9	69.2	4	30.8	0	0
ม. 6	5	41.7	4	33.3	3	21.4	9	75.0	3	25.0	0	0
รวม	33	36.3	51	56.0	6	6.6	64	70.3	25	27.5	0	0

ตารางที่ 14 การพิจารณาข้อมูล

จากตารางที่ 14 พบว่านักเรียนมีการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างเห็นได้ชัดเจนจากพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งเมื่อดูคะแนนจะพบว่า นักเรียนชั้น ม.1 จำนวน 14 คน ในเทอม 1 มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในขั้นการพิจารณาข้อมูล ในระดับ 3 จำนวน 2 คน และระดับ 2 จำนวน 12 คน เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมคนดีวิถีพุทธแล้วพบว่าในเทอม 2 นักเรียนได้มีการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในขั้นการพิจารณาข้อมูล อย่างเห็นได้ชัดเจนจากพฤติกรรมที่แสดงออก พบว่า นักเรียนชั้น ม.1 จำนวน 14 คน ในเทอม 2 มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในขั้นการพิจารณาข้อมูล ในระดับ 3 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 71 และ ระดับ 2 จำนวน 4 คน ซึ่งถือเป็นการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างเห็นได้ชัดเจนขึ้นกว่าระดับชั้นอื่น

ระดับชั้น	การลงข้อสรุป											
	เทอม 1						เทอม 2					
	3		2		1		3		2		1	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ม. 1	4	28.6	10	71.4	0	0.0	12	85.7	2	14.3	0	0.0
ม. 2	6	30.0	12	60.0	2	14.3	17	85.0	3	15.0	0	0.0
ม. 3	4	20.0	12	60.0	4	28.6	15	75.0	5	25.0	0	0.0
ม. 4	10	83.3	1	8.3	1	7.1	11	91.7	1	8.3	0	0.0
ม. 5	5	38.5	7	53.8	1	7.1	8	61.5	5	38.5	0	0.0
ม. 6	9	75.0	2	16.7	1	7.1	9	75.0	3	25.0	0	0.0
รวม	38	41.8	44	48.4	9	9.9	72	79.1	19	20.9	0	0.0

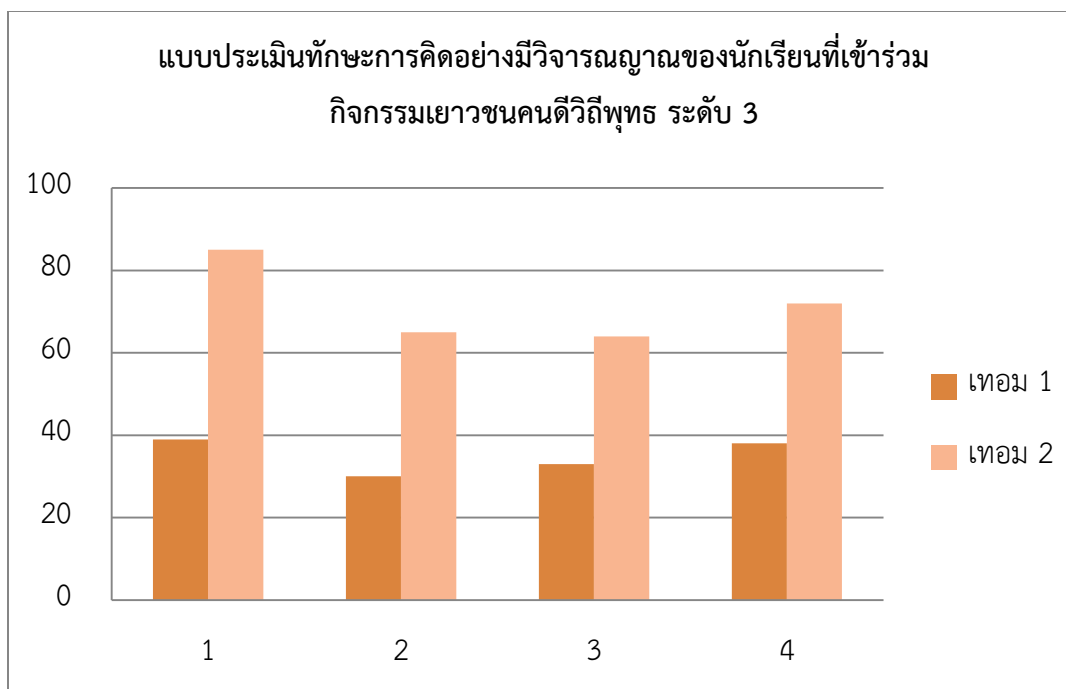
ตารางที่ 15 การลงข้อสรุป

จากตารางที่ 15 พบว่านักเรียนมีการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างเห็นได้ชัดเจนจากพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งเมื่อคะแนนจะพบว่า นักเรียนชั้น ม.1 จำนวน 14 คน ในเทอม 1 มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในชั้นการลงข้อสรุปในระดับ 3 จำนวน 4 คน และระดับ 2 จำนวน 10 คน เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมคนดีวิถีพุทธแล้วพบว่าในเทอม 2 นักเรียนได้มีการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในชั้นการลงข้อสรุปอย่างเห็นได้ชัดเจนจากพฤติกรรมที่แสดงออก พบว่า นักเรียนชั้น ม.1 จำนวน 14 คน ในเทอม 2 มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในชั้นการลงข้อสรุปในระดับ 3 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 71 และระดับ 2 จำนวน 2 คน ซึ่งถือเป็นการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างเห็นได้ชัดเจนขึ้นกว่าระดับชั้นอื่น

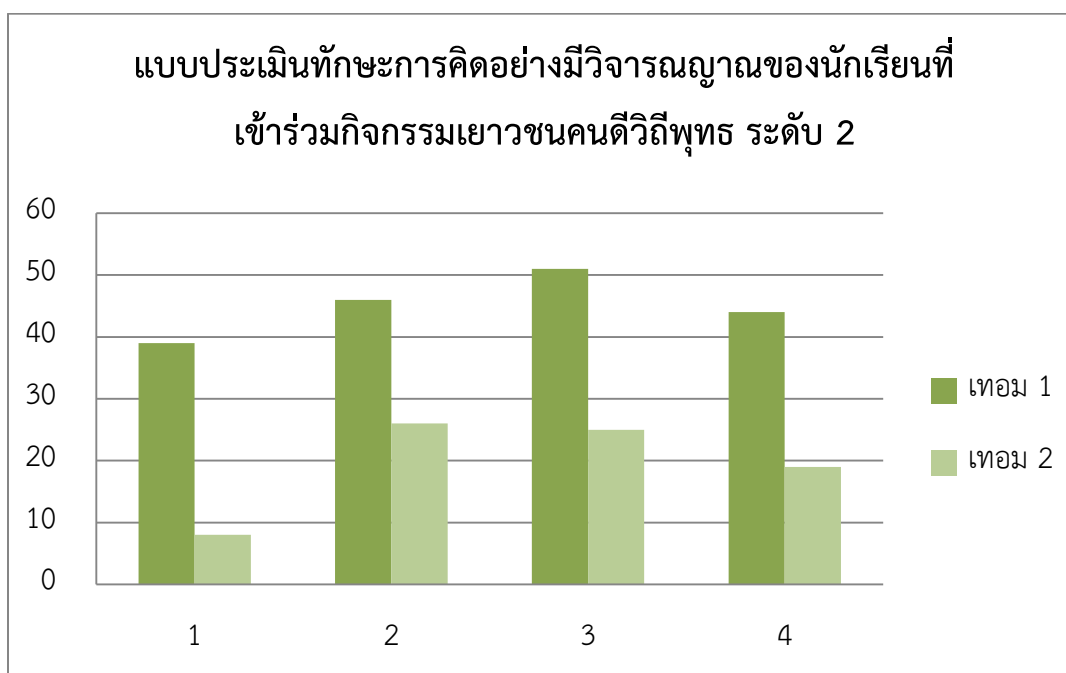
ข้อที่	แบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ											
	เทอม 1						เทอม 2					
	3		2		1		3		2		1	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	39	42.9	39	42.9	13	14.3	85	93.4	8	8.8	0	0
2	30	33.0	46	50.5	20	22.0	65	71.4	26	28.6	0	0.0
3	33	36.3	51	56.0	6	6.6	64	70.3	25	27.5	0	0
4	38	41.8	44	48.4	9	9.9	72	79.1	19	20.9	0	0.0

ตารางที่ 16 แบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ

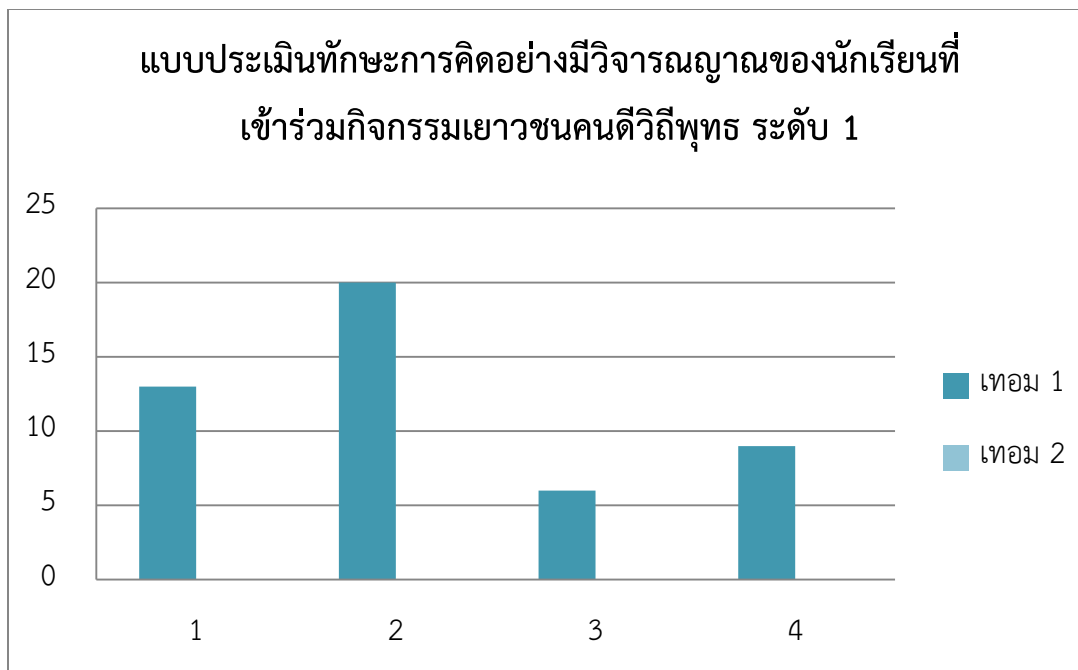
จากตารางที่ 16 พบว่าการจัดกิจกรรมคนดีวิถีพุทธโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้น ช่วยส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนในทางที่เพิ่มขึ้นซึ่งจะได้จากตารางข้างต้น โดยเฉพาะชั้นระบุปัญหาของนักเรียนเห็นได้ว่าเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 50 และในชั้นต่างๆ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนผังที่ 3 แบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เข้าร่วม
กิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ ระดับ 3

แผนผังที่ 4 แบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เข้าร่วม
กิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ ระดับ 2

แผนผังที่ 5 แบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เข้าร่วม
กิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ ระดับ 1

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้กิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าวิทยาเขต ผู้วิจัยได้สรุปผลและมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ
2. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าวิทยาเขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 91 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 แผนการจัดกิจกรรมเยาวชนคนดี วิถีพุทธ จำนวน 40 แผน มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1.1 ประชุมแบ่งกลุ่มทีมครูผู้จัดกิจกรรม

2.1.2 คณะครูร่วมกันวิเคราะห์เนื้อหาและออกแบบกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธเป็นรายสัปดาห์

2.1.3 วิเคราะห์กระบวนการจัดกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ โดยใช้วิธีการให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และเน้นกระบวนการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

2.1.4 วิเคราะห์กระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่หลากหลาย และให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

2.1.5 วิเคราะห์แหล่งเรียนรู้ โดยเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ให้เหมาะสมกับกระบวนการจัดกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ

2.1.6 นำเสนอแผนการจัดกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ เข้าที่ประชุม เพื่อร่วมกันพิจารณาวิเคราะห์ และนำข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงให้สมบูรณ์

2.2 แบบประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ คณะผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ประชุมกลุ่มทีมครูผู้จัดกิจกรรม ออกแบบแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.2.2 คณะครูร่วมกันศึกษา และวิเคราะห์ประเด็นการวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ

นักเรียนด้านเนื้อหาและพฤติกรรมที่แสดงออก เพื่อออกแบบรายละเอียดประเด็นการวัดพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน จากการร่วมกิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธ

2.2.3 ครูผู้จัดกิจกรรมออกแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธ และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ให้สอดคล้องกับประเด็นที่ใช้ประเมิน และรูปแบบของกิจกรรมที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.2.4 วิเคราะห์กระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่หลากหลาย และให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

2.2.5 นำเสนอแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธ ให้ผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะกรรมการดำเนินกิจกรรม ร่วมกันวิเคราะห์ และนำข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงให้สมบูรณ์

2.3 แบบประเมินพฤติกรรมก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.3.1 ประชุมกลุ่มทีมครูผู้จัดกิจกรรม

2.3.2 คณะครูร่วมกันวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้านเนื้อหาและพฤติกรรมที่แสดงออก เพื่อออกแบบรายละเอียดประเด็นการวัดพฤติกรรมของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธ

2.3.3 ครูผู้จัดกิจกรรมออกแบบการวัดพฤติกรรมนักเรียน และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ให้สอดคล้องกับการวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และรูปแบบของกิจกรรมที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้เรียน

2.3.4 วิเคราะห์กระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่หลากหลาย และให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

2.3.5 นำเสนอแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธ ให้ผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะกรรมการดำเนินกิจกรรม ร่วมกันวิเคราะห์ และนำข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงให้สมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธ

ในการทดสอบสมมติฐานมีรูปแบบเป็นกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม (Randomized one Group Pretest – posttest Design) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543: 60 – 61) ดังตารางต่อไปนี้

กลุ่ม	ก่อนร่วมกิจกรรม	ทดลอง	หลังร่วมกิจกรรม
E	T1	X	T2

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการวิจัยในการทดสอบสมมติฐาน

เมื่อ	E	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
	T1	แทน	การสังเกตพฤติกรรม ก่อนการร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ
	X	แทน	การร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ
	T2	แทน	การสังเกตพฤติกรรม หลังการร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ

3.2 จัดกิจกรรมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ ตามแผนการจัดกิจกรรมที่แต่ละกลุ่มได้กำหนดไว้ โดยมีการวัดและประเมินผลการเปลี่ยนแปลงด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน เป็นรายบุคคล ในระหว่างการร่วมกิจกรรม และหลังสิ้นสุดการเข้าร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งบันทึกผลโดยละเอียด

3.3 ประเมินพฤติกรรมเพื่อประเมินผลการเปลี่ยนแปลงด้านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน หลังการเข้าร่วมกิจกรรม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ ดังต่อไปนี้

4.1 ดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1.1 พัฒนาเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1.1.1 วิเคราะห์คุณภาพแผนการจัดกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ โดยนำแผนการจัดกิจกรรมไปตรวจความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมของกิจกรรม และความเหมาะสมของภาษา ที่ใช้เกณฑ์การให้คะแนน โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) ที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ โดยผู้เชี่ยวชาญ ได้ข้อสรุปว่าแผนการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรม

4.1.1.2 วิเคราะห์คุณภาพแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ โดยนำแบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมไปตรวจความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมของกิจกรรม และความเหมาะสมของภาษา ที่ใช้เกณฑ์การให้คะแนน โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC) ที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ สรุปผลการวิเคราะห์ได้ว่า แบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรม

5. ผลการทดสอบสมมติฐานวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ผลการประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ก่อนและหลังการเข้า

ร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ เป็นรายบุคคล ในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 สรุปผลได้ว่าหลังการเข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 70.30

2.2 วิเคราะห์ผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ เป็นรายบุคคล ในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 สรุปผลได้ว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 94.50

สรุปผลการวิจัย

ผลที่เกิดกับผู้เรียน หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ ในภาคเรียน 1 และ 2 ปีการศึกษา 2560 พบว่า นักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 91 คน มีจำนวนนักเรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล สามารถตอบคำถาม และแก้ปัญหาจากการร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีความมุ่งมั่นและความพากเพียรในการทำงานเพิ่มมากขึ้น มีเป้าหมายในการทำงาน มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อหน้าที่ และต่อสังคมมากขึ้น สามารถทำงานกลุ่มได้อย่างมีความสุข รู้จักแบ่งปันเป็นทั้งผู้ให้ และผู้รับที่มีคุณภาพ มีทักษะของการเป็นผู้นำและผู้ตามอย่างสร้างสรรค์ มีความยืดหยุ่นในการทำงานและอยู่ร่วมกัน รู้จักให้อภัย ในความผิดพลาดของตนเองและผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้นต่อสิ่งต่าง ๆ รู้จักฟัง รู้จักพูดคุย รู้จักสังเกต และวางแผน มีมารยาทในการเข้าหาเพื่อน ครู และบุคคลต่าง ๆ ด้วยท่าทางที่สังคมยอมรับ ซึ่งทักษะทางสังคมเหล่านี้เริ่มก่อตัวจากจุดเล็ก ๆ และได้พัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ จากการฝึกประสบการณ์ ซึ่งจะทำให้นักเรียนเป็นคนที่มีความสุขและเป็นคนโดยสมบูรณ์ได้ ผลการประเมินพบว่านักเรียนร้อยละ 70.30 มีความสามารถด้านทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้นหลังจากที่เข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ และนักเรียนร้อยละ 94.50 มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนสูงขึ้นเมื่อเทียบผลก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการพัฒนาทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม โดยใช้กิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ มีข้อค้นพบที่สำคัญแก่การนำมาอภิปราย ดังนี้ผลที่เกิดกับผู้เรียน หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 พบว่า นักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 91 คน มีจำนวนนักเรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น มีความมุ่งมั่นและความพากเพียรในการทำงานเพิ่มมากขึ้น มีเป้าหมายในการทำงาน มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อหน้าที่ และต่อสังคมมากขึ้น สามารถทำงานกลุ่มได้อย่างมีความสุข รู้จักแบ่งปันเป็นทั้งผู้ให้ และผู้รับที่มีคุณภาพ มีทักษะของ

การเป็นผู้นำและผู้ตามอย่างสร้างสรรค์ มีความยืดหยุ่นในการทำงานและอยู่ร่วมกัน รู้จักให้อภัย ในความผิดพลาดของตนเองและผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้นต่อสิ่งต่าง ๆ รู้จักฟัง รู้จักพูดคุย รู้จักสังเกต และวางแผน มีมารยาทในการเข้าหาเพื่อน ครู และบุคคลต่าง ๆ ด้วยท่าทางที่สังคมยอมรับ ซึ่งทักษะทางสังคมเหล่านี้เริ่มก่อตัวจากจุดเล็ก ๆ และได้พัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ จากการฝึกประสบการณ์ ซึ่งสะท้อนผลได้ว่าการจัดกิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธ สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนได้ และส่งผลให้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่ากิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธ นอกจากจะสามารถพัฒนาทักษะทางปัญญา ด้านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แล้วยังสามารถใช้กิจกรรมดังกล่าวพัฒนาทักษะทางสังคมของผู้เรียนได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. จากการระดมแนวคิด ผู้บริหาร คณะครู พระสงฆ์ และผู้ปกครอง ในการออกแบบการจัดกิจกรรมเยาวชนคนตีวิถีพุทธ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนผ่านกระบวนการจัดกิจกรรม และมีการประเมินผลโดยกลุ่มครูผู้สอนเพียงด้านเดียว ควรมีการสะท้อนผลด้านพฤติกรรมของนักเรียนจากหน่วยงานองค์กรอื่น ที่นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ จะทำให้ทราบว่าการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมและกระบวนการคิดของผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด ในการวิจัยครั้งต่อไป จึงควรมีการรับฟังข้อคิดเห็น ผลสะท้อนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาพฤติกรรมและทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

การนำผลการวิจัยไปใช้

สิ่งที่ผู้วิจัยมุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังจากดำเนินการวิจัย คือ นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะทางปัญญาและทักษะทางสังคม อย่างเป็นระบบ ตามกระบวนการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ที่เกิดจากพลังการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ชีวิตประจำวัน มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อหน้าที่ และต่อสังคม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และยึดถือปฏิบัติจนกลายเป็นวิถีชีวิตอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2520). **การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ การศาสนา.
- . (2534). **การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จำนง พรายแย้มแซ. (2529). **เทคนิคการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้กับการซ่อมเสริม**. (ตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชม ภูมิภาค. (2524). **เทคโนโลยีการสอนและการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ประสานมิตร.
- ชัยพฤกษ์ เสสรักษ์. **ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้มุ่งสู่ผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวาน กราฟฟิค จำกัด, 2543.
- ชนาธิป พรกุล. (2554). **การสอนกระบวนการคิดทฤษฎีและการนำไปใช้**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
- ทิตนา เขมมณี และคณะ. (2544). **วิทยาการด้านการคิด**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ บริษัทเดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมนเนจเม้นท์ จำกัด.
- พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช) ป.ธ. ๙. (2548). **ราชบัณฑิต พจนานุกรม เพื่อการศึกษา พุทธศาสน์ ชุต คำวัต, วัฒนธรรมกิตติวงศ์**. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2529). **การสร้างและการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์**. กรุงเทพฯ: สำนัก ทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์ . (2543). **วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิตร ทองชั้น. (2524). **หลักการวัดผล**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และคณะ. (2548) **ทักษะ 5C เพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบ บูรณาการ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณฑินี กุฎาคาร. (2546). **เอกสารคำสอนวิชา วม 401 การวัดผลการศึกษา**. ภาควิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2540). **การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ล้วน สายยศ, & อังคณา สายยศ. (2538). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วารี ว่องพินัยรัตน์. (2530). **การสร้างข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาทดสอบและ วิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.

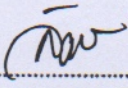
- สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ. (2554). **วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน**. กรุงเทพฯ : หจก. 9119 เทคนิคพรีนติ้ง.
- สุดใจ เหล่าสุนทร. (2525). **ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา**. กรุงเทพฯ : (ม.ป.พ).
- Bloom, Benjamin S. (1956). **Taxonomy of Education Objective Handbook : cognitive Domain**. New York : David Mackey Company, Inc.
- Dressel, Paul and Lewis B. Maythew. (1957). **General Education : Exploration in Evaluation**. 2nd ed. Washington, D.C. : American Council on Education.
- Ennis, R.H. (1962,Jan). "A concept of critical thinking : Approach Basic for Research in Teaching and Evaluation of Critical Thinking Ability". **HarvEdu Rev**.32(1) : 81-111.
- Gagne,R.M. & Briggs. L.(1974). **Principles of instructional design**. New York : Holt,Rinehart and Winstom.
- George Manthey. "Attaining 21st century skill in a complex world." **Leadership** 38,2 (November 2008): 15.
- Norris, S.P. "Synthesis of Research on Critical Thinking." **The Educational Leadership**. (May 1985).
- Skinner, B.S. "Cognitive Development: Pre – requisite Thinking." **The Clearing House**. 49 (March 1976)

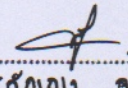
รายละเอียดการแบ่งสัดส่วนผลงานวิจัยของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา
(กรณีส่งผลงานวิจัยประเภททีม)

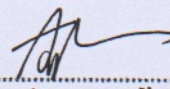
- คำชี้แจง ๑. ผู้วิจัยหลักต้องมีสัดส่วนการทำวิจัยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
๒. ต้องระบุสัดส่วนร้อยละและหัวข้อหรือหน้าที่ของการทำวิจัยที่สัมพันธ์กับปริมาณสัดส่วนการทำวิจัยของผู้วิจัยหลักและผู้ร่วมวิจัยทุกคนอย่างชัดเจน
๓. ผู้วิจัยหลักและผู้ร่วมวิจัยต้องลงนามทุกคน กรณีมีผู้ร่วมวิจัยรายใดไม่สามารถลงนามได้ด้วยเหตุสุดวิสัย เช่น เสียชีวิตไปแล้ว หรือไม่สามารถติดต่อได้ หรือเหตุสุดวิสัยอื่น ต้องให้ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าสถานศึกษาหรือหัวหน้าหน่วยงานของบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ลงนามแทน

ชื่อผลงาน การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่ นางท่าวิทยาคม โดยใช้กิจกรรม
มีผู้ร่วมวิจัย จำนวน ...๕.....คน แต่ละคนมีส่วนร่วมดังนี้ เอวชนคนดีไว้พุทธ

ที่	ชื่อ - สกุล	สัดส่วน (ร้อยละ)	หน้าที่ความรับผิดชอบ
๑	นางลัดดา ผาพันธ์	๗๐	วางแผนดำเนินการวิจัย สร้ง ๑๐๐ มือ
๒	นางสุกัญญา อุดมโภชน์	๒๐	ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
๓	นางสาวขวัญชนก อีระสาร	๑๐	วิเคราะห์ข้อมูล การวิจัย
๔			

ลงชื่อ..........ผู้วิจัยหลัก
(นางลัดดา ผาพันธ์)
วัน/เดือน/ปี...๒๗ ก.พ. ๒๕๖๑

ลงชื่อ..........ผู้ร่วมวิจัย
(นางสุกัญญา อุดมโภชน์)
วัน/เดือน/ปี...๒๗ ก.พ. ๒๕๖๑

ลงชื่อ..........ผู้ร่วมวิจัย
(นางสาวขวัญชนก อีระสาร)
วัน/เดือน/ปี...๒๗ ก.พ. ๒๕๖๑

ลงชื่อ.....ผู้ร่วมวิจัย
()
วัน/เดือน/ปี.....